

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત હાઈકોર્ટમાં

ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૧૦૩૬/૨૦૦૯

સાથે

ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૧૦૩૭/૨૦૦૯

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ભાસ્કર ભટ્ટાચાર્ય સહી/—

તથા

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. બી. પારડીવાલા સહી/—

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	હા
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના

૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ, ૧૯૫૦ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના
૫	શું સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવામાં આવે કે કેમ?	ના

=====

ચિમનભાઈ ભુલીયાભાઈ નાયક

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

શ્રી મૃદુલ એમ. બારોટ, એડવોકેટ અપીલકર્તા તરફે.

સુશ્રી ચેતના એમ. શાહ, એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસેક્યુટર પ્રતિવાદી તરફે.

=====

કોરમ: માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ભાસ્કર ભટ્ટાચાર્ય

તથા

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. બી. પારડીવાલા

તારીખ: ૦૭/૦૪/૨૦૧૪

સીએવી ચુકાદો

(દ્વારા: માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ભાસ્કર ભટ્ટાચાર્ય)

૧. બે આરોપીઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી આ બે અપીલો વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, ફાસ્ટ ટ્રેક કોર્ટ નંબર ૨, છોટાઉદેપુર, જી. વડોદરા દ્વારા સેશન્સ કેસ નંબર ૪૧/૨૦૦૮ માં પસાર કરવામાં આવેલા દોષિત ઠેરવવાના અને તેના પરિણામ સ્વરૂપ સજાના એક સમાન હુકમ તારીખ ૨૦/૦૫/૨૦૦૮ વિરુદ્ધ નિર્દેશિત છે, જેના દ્વારા વિદ્વાન સેશન્સ જજે આરોપી નંબર ૧ ને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૨ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યો હતો અને તેને આજીવન સખત કેદની સજા અને ૧૦૦/- રૂપિયાનો દંડ ફટકાર્યો હતો, જેમાં વધુ એવી શરત હતી કે દંડ ન ભરવાના કિસ્સામાં, આરોપી નંબર ૧ એ વધુ ૩ મહિનાની સખત કેદ ભોગવવી પડશે. તે જ ચુકાદા દ્વારા, વિદ્વાન સેશન્સ જજે આરોપી નંબર ૧ ને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૨૦૧ સાથે વાંચતા ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૧૧૪ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે પણ દોષિત ઠેરવ્યો હતો અને તેને ૭ વર્ષની સખત કેદ અને ૧૦૦/- રૂપિયાનો દંડ ફટકાર્યો હતો, જેમાં વધુ એવી શરત હતી કે દંડ ન ભરવાના કિસ્સામાં, આરોપી નંબર ૧ એ ૩ મહિનાની સખત કેદ ભોગવવી પડશે. આરોપી નંબર ૨ ના સંબંધમાં, વિદ્વાન સેશન્સ જજે તેને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૨૦૧ સાથે વાંચતા ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૧૧૪ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યો હતો અને તેને પાંચ વર્ષની સખત કેદ અને ૧૦૦/- રૂપિયાનો દંડ

ફટકાર્યો હતો, જેમાં દંડ ન ભરવાના કિસ્સામાં, તેણે વધુ ત્રણ મહિનાની સખત કેદ ભોગવવી પડશે તેવી શરત હતી.

૨. આરોપીઓ સામે ઘડવામાં આવેલા આરોપોનું અનુવાદિત સંસ્કરણ નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવ્યું છે:

"૧૦/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ ૨૧:૦૦ કલાકે, તમે આરોપી નંબર ૧, ચિમનભાઈ ભુલીયાભાઈ નાયક, તમારી પત્ની, મૃતક નાનકીબેન સાથે બોલાચાલી કરી હતી, એવી શંકા હોવાને કારણે કે તેને આડા સંબંધો હતા, અને તેના પરિણામે, મૃતક નાનકીબેનની હત્યા કરવાના ઈરાદે તેનું ગળું દબાવ્યું હતું, મૃતક નાનકીબેનના વાળ પકડ્યા હતા અને જમીન પરના પથ્થર સાથે અથડાવ્યા હતા, મૃતકના વાળ પકડીને તેને ભોંયતળિયે પાડી દીધી હતી અને તેની છાતી પર બે-ત્રણ લાતો મારી હતી, મૃતક નાનકીબેનની લાશ તમે આરોપી નંબર ૨, કાલજીભાઈ રવજીભાઈની મદદથી શૌચાલયમાં છુપાવી હતી. ત્યારબાદ, લાશને બહાર કાઢીને કેનાલના વહેતા પાણીમાં ફેંકી દેવામાં આવી હતી અને પુરાવાનો નાશ કરવામાં આવ્યો હતો. આ રીતે, તમે બંને આરોપીઓએ એકબીજાના મેળાપીપણામાં ઉક્ત કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રમાં ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૨, ૨૦૧ સાથે વાંચતા કલમ ૧૧૪ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનો કર્યો છે.

તમે ઉક્ત કોર્ટના અધિકારક્ષેત્રમાં ઉપરોક્ત ગુનાઓ કર્યા હોવાથી,
હું આ કોર્ટમાં ઉક્ત ગુનાનો ટ્રાયલ ચલાવવાનો હુકમ કરું છું."

૩. પ્રોસિક્યુશન દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલો કેસ આ પ્રમાણે ટૂંકમાં કહી શકાય:

૩.૧ ૧૦/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ, ૨૧-૦૦ કલાકે, ગામ ઉચાપણ ખાતે, આરોપી નંબર ૧, ચિમનભાઈ ભુલીયાભાઈ નાયક, તેની પત્ની નાનકીબેનના આડા સંબંધની શંકાના આધારે, તેની સાથે બોલાચાલી કરી હતી, અને તેના માથાના વાળ પકડીને, તેને જમીન પર પટકી દીધી હતી અને તેની છાતી પર બે-ત્રણ લાતો મારીને અને તેના વાળ પકડીને જમીન પરના પથ્થર સાથે પછાડીને અને તેનું ગળું દબાવીને તેનું મૃત્યુ નીપજાવ્યું હતું અને આરોપી નંબર ૨, કાલજીભાઈ રવજીભાઈ નાયકની મદદથી, નાનકીબેનની લાશને શૌચાલયમાં છુપાવી હતી અને આરોપી નંબર ૨ કાલજીભાઈ રવજીભાઈ નાયકની મદદથી, તેની લાશ ઉઠાવીને કેનાલના વહેતા પાણીમાં ફેંકી દીધી હતી અને આમ પુરાવાનો નાશ કરવાનો ગુનો પણ કર્યો છે.

૩.૨ આ અંગેની ફરિયાદ ખુદ આરોપી નંબર ૨ દ્વારા પોલીસમાં નોંધાવવામાં આવી હતી.

૩.૩ તપાસ દરમિયાન, આરોપીઓની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને ઔપચારિકતાઓ પૂર્ણ થયા પછી, આરોપીઓ સામે જેએમએફસી, છોટા ઉદેપુરની કોર્ટમાં આરોપનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું અને કેસ માત્ર સેશન્સ

કોર્ટ દ્વારા ટ્રાયલ ચલાવવા યોગ્ય હોવાથી, કેસ સેશન્સ કોર્ટને સુપરત કરવામાં આવ્યો હતો.

૩.૪ આરોપીઓએ આરોપોનો ઇનકાર કર્યો હતો અને ટ્રાયલ ચલાવવાની માંગ કરી હતી. પ્રોસિક્યુશને પ્રોસિક્યુશન કેસના સમર્થનમાં નીચેના સાક્ષીઓની તપાસ કરી હતી.

અ. નં.	નામ	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં.	આંક નં.
૧	ગોપાલદાસ લધાભાઈ સવસાણી (વૈજ્ઞાનિક અધિકારી)	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧	આંક ૯
૨	પુરુષોત્તમદાસ લાલજીભાઈ બારીયા (સર્કલ ઇન્સ્પેક્ટર)	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૨	આંક ૧૨
૩	હૈદરભાઈ કેસરભાઈ નાયક (સ્થાનિક વ્યક્તિ જે ફરી ગયેલ બન્યા)	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૩	આંક ૧૬
૪	કાંતિભાઈ જીતાભાઈ (એક સ્થાનિક વ્યક્તિ જે ફરી ગયેલ બન્યા)	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૪	આંક ૧૭
૫	અમરસિંગ જેસિંગભાઈ (ફરી ગયેલ પંચ સાક્ષી)	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૫	આંક ૧૮
૬	જેમાભાઈ શાનાભાઈ (ફરી ગયેલ પંચ સાક્ષી)	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૬	આંક ૧૯
૭	સંજયભાઈ રીમાભાઈ (સ્થાનિક	ફરિયાદપક્ષના	આંક ૨૦

	વ્યક્તિ જેણે કથિત રીતે કેનાલમાંથી લાશ બહાર કાઢી હતી અને ફરી ગયેલ બન્યા)	સાક્ષી ૭	
૮	થીગનભાઈ શાણીયાભાઈ (એક સ્થાનિક વ્યક્તિ જેણે કથિત રીતે કેનાલમાંથી લાશ બહાર કાઢી હતી અને ફરી ગયેલ બન્યા)	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૮	આંક ૨૧
૯	ડૉ. નીલકમલ દેવકુમાર સિંગ (ડૉક્ટર જેણે પોસ્ટમોર્ટમ કર્યું હતું)	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૯	આંક ૨૨
૧૦	લક્ષ્મણસિંહ જશવંતસિંહ વાઘેલા (તપાસ અધિકારી)	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી ૧૦	આંક ૨૯

૩.૫ પ્રોસિક્યુશને નીચેના દસ્તાવેજી પુરાવાઓ પણ રજૂ કર્યા છે:—

અ. નં.	વિગત	આંક નં.
૧	ગુનાની જગ્યાની તપાસ કર્યા પછી માર્ગદર્શન આપવા માટે એફ.એસ.એલ. ને લખેલા પત્રની ઓફિસ નકલ.	આંક ૧૦
૨	એફ.એસ.એલ. ઇન્વેસ્ટિગેશન વાનનો પ્રાથમિક અહેવાલ.	આંક ૧૧
૩	ગુનાની જગ્યાનો નકશો તૈયાર કરવા માટે લખાયેલી	આંક ૧૩

	યાદીની ઓફિસ નકલ.	
૪	ગુનાની જગ્યાનો અસલ નકશો	આંક ૧૪
૫	ઇન્કવેસ્ટ પંચનામું	આંક ૧૫
૬	પોસ્ટમોર્ટમ ફોર્મની ઓફિસ નકલ	આંક ૨૬
૭	પોસ્ટમોર્ટમ કરવા માટેની યાદીની ઓફિસ નકલ	આંક ૨૭
૮	અસલ પોસ્ટમોર્ટમ નોટ	આંક ૨૮
૯	ફરિયાદીની ફરિયાદ	આંક ૩૦
૧૦	ફરિયાદ નોંધવાનો રિપોર્ટ	આંક ૩૧/૧
૧૧	ફરિયાદ નોંધવાનો રિપોર્ટ	આંક ૩૧/૨
૧૨	સ્પેશિયલ રિપોર્ટની ઓફિસ નકલ	આંક ૩૨
૧૩	ઇન્કવેસ્ટ માટેની યાદી	આંક ૩૩
૧૪	આરોપીઓની શારીરિક સ્થિતિનું પંચનામું	આંક ૩૪

૧૫	ગુનાની જગ્યાનું પંચનામું	આંક ૩૫
૧૬	લાશ પરના કપડાં જમ કરવાનું પંચનામું	આંક ૩૬
૧૭	પરીક્ષણ માટે એફ.એસ.એલ. માં મુદ્દામાલ મોકલવા બાબતની ડિસ્પેચ નોટ.	આંક ૩૭
૧૮	પરીક્ષણ માટે એફ.એસ.એલ. માં મુદ્દામાલ મોકલવા બાબતની ડિસ્પેચ નોટ.	આંક ૩૮
૧૯	એફ.એસ.એલ. દ્વારા મુદ્દામાલ સ્વીકારવા બાબતની અસલ રસીદ.	આંક ૩૯
૨૦	એફ.એસ.એલ. ની કચેરીમાંથી મુદ્દામાલ લેવા બાબતની અસલ યાદી.	આંક ૪૦
૨૧	એફ.એસ.એલ., વડોદરાનો મુદ્દામાલ પરીક્ષણ અહેવાલ.	આંક ૪૧
૨૨	એફ.એસ.એલ., સુરતનો મુદ્દામાલ પરીક્ષણ અહેવાલ.	આંક ૪૨
૨૩	એફ.એસ.એલ., સુરતનો મુદ્દામાલ પરીક્ષણ અહેવાલ.	આંક ૪૩

૨૪	પ્રોસિક્યુશનના મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવા બંધ કરવા અંગે વિદ્વાન એ.પી.પી. ની સહીવાળી લેખિત પુરસીસ.	આંક ૪૪
----	---	--------

૩.૬ પ્રોસિક્યુશનના પુરાવા પૂરા થયા પછી, આરોપીઓના ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૩૧૩ હેઠળના નિવેદનો રેકૉર્ડ કરવામાં આવ્યા હતા જેમાં તેઓએ તેમની સામે લાગેલા આરોપોનો ઇનકાર કર્યો હતો અને જણાવ્યું હતું કે તેઓ નિર્દોષ હતા અને તેઓએ કોઈ ગુનો કર્યો નથી પરંતુ તેમને ગુનામાં ખોટી રીતે ફસાવવામાં આવ્યા છે. જોકે, આરોપીઓએ તેમના બચાવના સમર્થનમાં કોઈ પુરાવા રજૂ કર્યા ન હતા.

૩.૭ અગાઉ સૂચવ્યા મુજબ, વિદ્વાન સેશન્સ જજે, આ અપીલોમાં પડકારવામાં આવેલા હુકમ દ્વારા, આરોપી નંબર ૧ ને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૨, ૨૦૧ અને ૧૧૪ હેઠળના ગુના માટે દોષિત જાહેર કર્યો હતો અને આરોપી નંબર ૨ ને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૨૦૧ અને ૧૧૪ હેઠળના ગુના માટે દોષિત જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો અને ઉપર જણાવ્યા મુજબ તેમને સજા ફટકારી હતી.

૪. અસંતુષ્ટ હોવાને કારણે, દોષિત વ્યક્તિઓએ આ બે અલગ-અલગ અપીલો રજૂ કરી છે જે એકસાથે સાંભળવામાં આવી હતી.

૫. અપીલકર્તાઓ તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન કાઉન્સેલ શ્રી બારોટે અમારી સમક્ષ જોરશોરથી દલીલ કરી હતી કે વિદ્વાન સેશન્સ જજે આરોપી નંબર ૧ ને

માત્ર આરોપી નંબર ૨ સમક્ષ કરેલી કથિત વધારાની-ન્યાયિક કબૂલાતના આધારે દોષિત ઠેરવીને કાયદાની ગંભીર ભૂલ કરી છે, ભલે ન તો હેતુ સાબિત થયો હોય કે ન તો આરોપી નંબર ૧ ના દોષના નિષ્કર્ષને યોગ્ય ઠેરવતા અન્ય કોઈ પુરાવા, સીધા અથવા સંજોગોવશાત, ઉપલબ્ધ હોય. શ્રી બારોટ વધુમાં દલીલ કરે છે કે જ્યાં સુધી આરોપી નંબર ૨ ના દોષિત ઠરવાનો સંબંધ છે, જે ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૨૦૧ હેઠળના ગુના માટે દોષિત જણાયો છે, તે પણ ટકી શકે તેમ નથી કારણ કે તેનું દોષિત ઠરવું તે તેના દ્વારા પોલીસમાં નોંધાવવામાં આવેલી એફઆઈઆરમાં કરેલી કબૂલાત પર આધારિત છે જે એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૨૫ હેઠળ પુરાવામાં સંપૂર્ણપણે અસ્વીકાર્ય છે. શ્રી બારોટે અમારી સમક્ષ મહેનતપૂર્વક દલીલ કરી હતી કે વિદ્વાન સેશન્સ જજે આપેલા તારણોને યોગ્ય ઠેરવતા અન્ય કોઈ પુરાવા, સીધા અથવા સંજોગોવશાત, નથી. શ્રી બારોટ, તેથી, વિદ્વાન સેશન્સ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલ દોષિત ઠેરવવાનો અને પરિણામી સજાનો હુકમ રદ કરવાની પ્રાર્થના કરે છે.

૬. બીજી તરફ, પ્રોસિક્યુશન વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસેક્યુટર સુશ્રી ચેતના શાહે દોષિત ઠેરવવાના હુકમને સમર્થન આપ્યું છે અને દલીલ કરી છે કે હકીકત એ છે કે અપીલકર્તા નંબર ૧ એ તેની પત્ની, જે મૃતક હતી, તે ૩ દિવસ સુધી મળી ન હોવા છતાં પોલીસમાં કોઈ ફરિયાદ નોંધાવી ન હતી તે જ અપીલકર્તા નંબર ૧ ના દોષનો નિર્દેશ કરે છે. સુશ્રી શાહ દલીલ કરે છે

કે આરોપી નંબર ૧ અને મૃતક સંબંધમાં પતિ-પત્ની હોવાથી અને તેઓ એક જ ઘરમાં રહેતા હોવાથી, અપીલકર્તા નંબર ૧ નું વર્તન જ સૂચવે છે કે તે હત્યા અને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૨૦૧ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત હતો. જ્યાં સુધી આરોપી નંબર ૨ નો સંબંધ છે, સુશ્રી શાહના મતે, જો આપણે તેની એફઆઈઆરમાં પ્રતિબિંબિત આરોપી નંબર ૨ ની કબૂલાતને બાકાત રાખીએ તો પણ, હાલના કેસની હકીકતો પરથી, એવું કોઈ કારણ નથી કે આરોપી નંબર ૨ દ્વારા ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૨૦૧ હેઠળના ગુનાનો સ્પષ્ટ કેસ માન્ય ન રાખવો જોઈએ. સુશ્રી શાહ, તેથી, બંને અપીલો ફગાવી દેવાની પ્રાર્થના કરે છે.

૭. તેથી, આ અપીલોમાં નિર્ણય લેવા માટેનો એકમાત્ર પ્રશ્ન એ ઉભો થાય છે કે શું વિદ્વાન સેશન્સ જજ, હાલના કેસની હકીકતોમાં, અગાઉ ઉદ્દેખિત દોષિત ઠેરવવાનો હુકમ પસાર કરવામાં ન્યાયી હતા.

૮. આપણે ઉપરોક્ત પ્રશ્નનો નિર્ણય કરવા આગળ વધીએ તે પહેલાં, નીચે દર્શાવ્યા મુજબ પ્રોસિક્યુશન સાક્ષીઓની જુબાનીઓનો સંદર્ભ લેવો યોગ્ય રહેશે:

૯. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નંબર ૧ ગોપાલદાસ લધાભાઈ સવસાણી છે, જે ફોરેન્સિક સાયન્સ લેબોરેટરીમાં વૈજ્ઞાનિક અધિકારી તરીકે ફરજ બજાવતા હતા. તેમની સરતપાસમાં, તેમણે જણાવ્યું છે કે તેઓ વડોદરા ખાતે એફએસએલ વિભાગમાં વૈજ્ઞાનિક અધિકારી તરીકે તેમની ફરજ બજાવતા હતા. તેમને ૧૪/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ જેતપુર-પાવી પોલીસ સ્ટેશનના પીએસઆઈ

તરફથી જેતપુર પાવી પોલીસ સ્ટેશનના ફર્સ્ટ સીઆર નંબર ૩૪/૦૮ તરીકે નોંધાયેલા ગુનાના સંબંધમાં ગુનાની જગ્યાની મુલાકાત લેવા અને જરૂરી માર્ગદર્શન આપવા માટે એક યાદી મળી હતી. તેમણે યાદી સાબિત કરી છે.

૯.૧ આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે યાદી મળ્યા પછી, તેમણે જેતપુર પાવી તાલુકાના ઉચાપણ ગામમાં ચિમન ભુરીયા નાયકના ઘરના આગળના ભાગમાં સ્થાનિક જગ્યાની મુલાકાત લીધી હતી અને સ્થળની મુલાકાત લીધા પછી તેમણે પીએસઆઈ જેતપુર પાવીને તપાસ માટે જરૂરી દિશા-નિર્દેશ આપ્યા હતા. તેમણે આ દિશા-નિર્દેશ અહેવાલ પોતાના હસ્તાક્ષરમાં તૈયાર કર્યો હતો અને પોતાની સહી કર્યા બાદ પોતાનો હોદ્દો લખ્યો હતો અને તેમણે ઉક્ત દિશા-નિર્દેશ અહેવાલ સાબિત કર્યો છે.

૯.૨ આરોપીના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા આ સાક્ષીની ઉલટતપાસમાં, આ સાક્ષીએ જણાવ્યું હતું કે તેમણે ૧૪/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ સ્થળની મુલાકાત લીધી હતી. તેમણે સ્વીકાર્યું છે કે તેમણે ૩-૧૫ થી ૪-૦૦ કલાક સુધી સ્થળની મુલાકાત લીધી હતી. તેમણે એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે તેમણે તપાસ અધિકારીને ઘટના સમયે મૃતક અને આરોપીએ પહેરેલા કપડાં જપ્ત કરવા માટે સૂચના આપી હતી અને તેમણે તપાસ અધિકારીને કંટ્રોલ બ્લડ એકત્રિત કરવા માટે પણ સૂચના આપી હતી. આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે તેઓ એ હકીકત જણાવવા સક્ષમ નથી કે તેમણે સ્થળ પર ઘટનાના કોઈ ચિહ્નો જોયા ન હતા.

૧૦. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નંબર ૨, પુરષોત્તમભાઈ લાલજીભાઈ બારીયાએ, તેમની સરતપાસમાં જણાવ્યું છે કે જ્યારે તેઓ પંચાયત કચેરી, જેતપુર ખાતે સર્કલ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે ફરજ બજાવતા હતા, ત્યારે તેમની કચેરીને ૧૨/૦૬/૨૦૦૮ ના રોજ પીએસઆઈ, જેતપુર પાવી પોલીસ સ્ટેશન તરફથી એક યાદી મળી હતી, જેમાં તેમને જાણ કરવામાં આવી હતી કે જેતપુર પાવી પોલીસ સ્ટેશનના ફર્સ્ટ સી.આર. નંબર ૩૪/૦૮ ના કેસમાં ગુનાની જગ્યા માટે નકશો તૈયાર કરવાનો છે. તેમણે યાદી સાબિત કરી છે. તે યાદી સાથે ગુનાની જગ્યાના પંચનામાની નકલ પણ બિડેલી હતી.

૧૦.૧ આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે તે યાદી મળ્યા બાદ તેમણે ગુનાની જગ્યાની મુલાકાત લીધી હતી. તે જગ્યાને તેમને મળેલા ગુનાની જગ્યાના પંચનામા સાથે સરખાવવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ, ગુનાની જગ્યાનું સ્થળ જોયા પછી, તેમણે સ્થળ મુજબ નકશો તૈયાર કર્યો હતો. તેમણે નકશામાં જરૂરી સમજૂતી આપી છે. આરોપી નાયક ચિમન ભુરીયાનું ખુદ્દું ઘર નકશામાં બતાવવામાં આવ્યું છે અને ગુનાની જગ્યા તેની નજીક બતાવવામાં આવી છે; અગાઉ ગુનાની જગ્યા પર પથ્થર હતો.

૧૦.૨ આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે તેમણે ગુનાની જગ્યાનો નકશો પોતાના હસ્તાક્ષરમાં તૈયાર કર્યો હતો અને તેમાં પોતાની સહી કરીને પોતાનો હોદ્દો મૂક્યો હતો. તેમણે ઉક્ત નકશો સાબિત કર્યો છે.

૧૦.૩ આરોપીના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા આ સાક્ષીની ઉલટતપાસમાં, આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે તેઓ નકશો તૈયાર કરવા સ્થળ પર ગયા તે પહેલાં તેમણે તે જગ્યા ક્યારેય જોઈ ન હતી અને તેઓ આરોપીને જાણતા ન હતા. તેમણે સ્વીકાર્યું છે કે તેમના ઓફિસ રેકૉર્ડમાં સંબંધિત સર્વે નંબર સાથે ઉલ્લેખિત તે જગ્યાના માલિકોના નામ ઉલ્લેખિત નથી અને તે ઘરોમાં કોણ રહે છે તેનો પણ ઉલ્લેખ નથી.

૧૦.૪ આ સાક્ષીએ વધુમાં સ્વીકાર્યું છે કે જે નકશો તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો તેમાં આરોપીના ઘરથી તેમાં દર્શાવેલા ઝાડ અને પથ્થર સુધીનું અંતર જણાવવામાં આવ્યું ન હતું. તેમણે એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે આંક-૧૪ ના નકશામાં એવો પણ ઉલ્લેખ નથી કે નકશો કેટલા ત્રિજ્યામાં તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે. આ સાક્ષીએ ઇનકાર કર્યો છે કે તેમણે તપાસ અધિકારી દ્વારા તેમને આપવામાં આવેલા ગુનાની જગ્યાના પંચનામા મુજબ ઘટના સ્થળનો નકશો તૈયાર કર્યો હતો. તેમણે એ પણ ઇનકાર કર્યો છે કે તેમણે સ્થળ પર ગયા વગર ઓફિસમાં બેસીને નકશો તૈયાર કર્યો હતો. તેમણે સ્વીકાર્યું છે કે તેમણે નકશામાં આરોપીના ઘર, રાઠવા કાંચનભાઈ કાંતિભાઈના રૂમ અને તેમના શૌચાલય વચ્ચેના અંતરનો ઉલ્લેખ કર્યો નથી.

૧૧. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નંબર ૩, હૈદરભાઈ કેસરભાઈ નાયકે, તેમની સરતપાસમાં જણાવ્યું છે કે તેઓ ઉચાપણ ગામના રહેવાસી હતા. તેઓ તેમના

ગામના ચિમનભાઈ ભુરીયાભાઈને ઓળખતા હતા. તેઓ જાણતા ન હતા કે તેમની પત્નીનું નામ શું હતું અને તેમની પત્નીનું મૃત્યુ થયું હતું કે કેમ.

૧૧.૧ આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે ચિમનભાઈ ભુરીયાભાઈ ઘટના પછી તેમની પાસે આવ્યા ન હતા અને તેમને મળ્યા ન હતા. તેમણે તેમને તેમની પત્નીના મૃત્યુ વિશે જણાવ્યું ન હતું. તેઓ ચિમનભાઈ ભુરીયાભાઈની પત્ની નાનકીના મૃત્યુ વિશે અને તેણીનું મૃત્યુ કેવી રીતે થયું તે વિશે જાણતા ન હતા.

૧૧.૨ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે પૂછપરછ બાદ પોલીસે તેમનું નિવેદન નોંધ્યું હતું. તેઓ ઘટના અંગે આગળ કંઈ જાણતા ન હતા.

૧૧.૩ આ સાક્ષીને ફરી ગયેલ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા, અને તેમને વિદ્વાન એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસેક્યુટર દ્વારા ઉલટતપાસ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. તેમની ઉલટતપાસમાં, તેમણે ઇનકાર કર્યો છે કે તેમણે ૧૩/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ પોલીસ સમક્ષ તેમના નિવેદનમાં એવું લખાવ્યું હતું કે ૧૧/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ, તેઓ રાત્રે જમીને સૂઈ ગયા હતા, અથવા તે સમયે, તેમના ગામના ચિમનભાઈ ભુરીયા રાત્રે આશરે ત્રણ વાગ્યે તેમની પાસે આવ્યા હતા, તેમને જગાડ્યા હતા અને તેમની સાથે આવવા કહ્યું હતું, અથવા આ સાક્ષીએ તેમને પૂછ્યું હતું કે તેઓએ ક્યાં જવાનું છે અને તેમને જવાબ મળ્યો હતો કે બહાર આવો અને તેઓ તેમને તે વિશે જણાવશે, અથવા તેઓ બંને બહાર આવ્યા અને ચિમનભાઈએ તેમને કહ્યું કે તેમણે તેમની પત્ની, નાનકીબેનને રાત્રે

લગભગ નવ વાગ્યે મારી નાખી છે, કારણ કે તેમને તેણી પર આડા સંબંધ વિશે શંકા હતી અને પતિ-પત્ની વચ્ચે બોલાચાલી થતા, તેઓ ગુસ્સે થઈ ગયા અને તેણીને માથાના વાળ પકડીને નીચે પટકી દીધી અને તેની છાતીમાં બે થી ત્રણ લાતો મારી અને માથાના વાળ પકડીને જમીન પરના પથ્થર સાથે તેનું માથું પછાડ્યું અને તેનું ગળું દબાવીને તેને મારી નાખી અથવા આ સાક્ષીને તેની સાથે આવવા કહ્યું હતું, અથવા તેઓ તેની સાથે ગયા ન હતા, અથવા ત્યારબાદ ચિમનભાઈ તેમના ઘરેથી ચાલ્યા ગયા હતા પરંતુ તેમને પછીથી ખબર પડી હતી કે ૧૧/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ, તેમના ગામમાં બાલવાનું કામ કરતા કાલજી રવજી નાયક સાથે મળીને, આ નાનકીબેનની લાશ ચિમનભાઈના રૂમની બાજુમાં આવેલા શૌચાલયમાં રાખવામાં આવી હતી અને શૌચાલયનો દરવાજો બંધ કરી દેવામાં આવ્યો હતો, અથવા જ્યારે અંધારું હતું, ત્યારે રાત્રે લગભગ આઠ વાગ્યે, તેઓ નાનકીબેનની લાશને સાડીના પોટલામાં બાંધીને કેનાલ પાસે લાવ્યા અને ચિમન ભુરીયા નાયકે લાશને કેનાલના વહેતા પાણીમાં ફેંકી દીધી હતી.

૧૧.૪ આ સાક્ષીએ ઇનકાર કર્યો છે કે તેઓ આરોપીને બચાવવા માટે ખોટી જુબાની આપી રહ્યા છે.

૧૧.૫ આરોપીના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા આ સાક્ષીની ઉલટતપાસમાં, આ સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે તેઓ ખેતમજૂરી કરવા માટે વર્ષોથી તેમના પરિવાર સાથે કચ્છ જતા હતા. તેમણે એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે તેઓ અને તેમનો પરિવાર તહેવાર દરમિયાન કચ્છથી વર્ષમાં એકવાર ઉચાપણ ગામે આવતા હતા.

૧૨. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નંબર ૪, કાંતિભાઈ જીતાભાઈએ, તેમની સરતપાસમાં જણાવ્યું છે કે તેઓ ઉચાપણ ગામના રહેવાસી હતા અને તેઓ સુખી કેમની કેનાલ પર નોકરી કરતા હતા. તેમની નોકરીનો સમય સવારે ૮ થી સાંજના ૬ વાગ્યા સુધીનો હતો.

૧૨.૧ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે જ્યારે તેઓ ૧૩/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ ડ્યુટી પર આવ્યા ત્યારે તેમને કોઈ હકીકત જાણવા મળી ન હતી અને તેમણે કેનાલમાં કંઈ જોયું ન હતું. પોલીસ જ્યાં તેઓ ફરજ બજાવતા હતા ત્યાં તપાસ માટે આવી હતી પરંતુ તેઓ જાણતા ન હતા કે પોલીસ શું તપાસ કરી રહી છે.

૧૨.૨ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે પોલીસે તેમની પૂછપરછ કરી હતી, પરંતુ તેઓ તે સમયે હાજર ન હતા અને તેઓ જાણતા ન હતા કે પોલીસે તેમની પૂછપરછ શા માટે કરી હતી. તેઓ પોલીસની પૂછપરછ અંગે કોઈ હકીકત જાણતા ન હતા.

૧૨.૩ આ સાક્ષીને પણ ફરી ગયેલ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા અને તેમને વિદ્વાન એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસેક્યુટર દ્વારા ઉલટતપાસ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. તેમની ઉલટતપાસમાં, તેમણે ઇનકાર કર્યો છે કે તેમણે સુખી કેનાલના ગેટ નંબર ૪ પાસે એક સ્ત્રીની લાશ જોઈ હતી. તેમને જાણવા મળ્યું હતું કે એક લાશ બહાર કાઢવામાં આવી હતી પરંતુ તેઓ જાણતા ન હતા કે તે કોની લાશ હતી. તેઓ કાલજી રવજીને ઓળખતા ન હતા. આ સાક્ષીએ

જાણાવ્યું હતું કે તેઓ ચિમને ઓળખતા હતા અને તેઓ તેમના ફળિયામાં હજામનું કામ કરતા હતા પરંતુ તેઓ તેમની પત્નીનું નામ જાણતા ન હતા. તેઓ જાણતા ન હતા કે તેમની પત્ની જીવતી છે કે નહીં.

૧૨.૪ આ સાક્ષીએ વધુમાં ઇનકાર કર્યો છે કે તેમણે ૧૩/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ પોલીસ નિવેદનમાં એવું લખાવ્યું હતું કે તે તારીખે, જ્યારે તેઓ સવારે આઠ વાગ્યે પોતાની ડ્યુટી પર આવ્યા, ત્યારે તેમને સાંભળવા મળ્યું હતું કે ચિમન ભુરીયા નાયકની પત્ની એટલે કે નાનકીબેનની લાશ કેનાલના પાણીમાં હતી અને પોલીસ પણ પહોંચી ગઈ છે, અથવા તેઓ જોવા ગયા હતા અને જ્યારે તેમણે નાનકીબેનની લાશ જોઈ, ત્યારે માથામાં કીડા પડ્યા હતા, આંખો બંધ હતી અને જીભ મોઢામાંથી બહાર આવી ગઈ હતી, દાંત દેખાતા હતા, ચહેરો સુજી ગયો હતો; અથવા ડાબી ભ્રમર પર ઈજા હતી, અથવા ગળા પર નાડાછડીની દોરી અને કાળો દોરો બાંધેલો હતો અથવા છાતીનો ભાગ સુજી ગયો હતો અને લાલાશ પડતો થઈ ગયો હતો, અથવા જમણા કાનની ટોચ પાસે ચામડી સહેજ છોલાઈ ગઈ હતી અને તે લાલ હતી, અથવા પાછળના ભાગે પણ ચામડી નીકળી ગઈ હતી અને તે સફેદ થઈ ગઈ હતી, અથવા ત્યારબાદ, તેમને પછીથી ખબર પડી કે ગત ૧૦/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ રાત્રે લગભગ નવ વાગ્યે, આ ચિમનભાઈએ નાનકીબેન પર આડા સંબંધની શંકા કરીને, તેની સાથે બોલાચાલી કરી હતી અને તેને વાળ પકડીને નીચે પટકી દીધી હતી, છાતીના ભાગમાં લાત મારી હતી અને નાનકીબેનનું માથું જમીન પરના પથ્થર સાથે

પછાડીને અને વાળ પકડીને તેનું ગળું દબાવીને તેની હત્યા કરી હતી, અથવા તેમને પછીથી એ હકીકત જાણવા મળી હતી કે ૧૧/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ, તેમના ગામમાં બાલવાનું કામ કરતા કાલજી રવજી નાયકા સાથે મળીને, આ નાનકીબેનની લાશ ચિમનભાઈના રૂમની બાજુમાં આવેલા શૌચાલયમાં રાખવામાં આવી હતી અને શૌચાલયનો દરવાજો બંધ કરી દેવામાં આવ્યો હતો, અથવા જ્યારે અંધારું હતું, ત્યારે રાત્રે લગભગ આઠ વાગ્યે, તેઓ નાનકીબેનની લાશને સાડીના પોટલામાં બાંધીને કેનાલ પાસે લાવ્યા અને ચિમન ભુરીયા નાયકે લાશને કેનાલના વહેતા પાણીમાં ફેંકી દીધી હતી.

૧૨.૫ આ સાક્ષીએ ઇનકાર કર્યો છે કે આરોપી તેમના ગામના હોવાથી, તેઓ તેમને બચાવવા માટે ખોટી જુવાની આપી રહ્યા છે.

૧૨.૬ આરોપીના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા આ સાક્ષીની કોઈ ઉલટતપાસ કરવામાં આવી ન હતી.

૧૩. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નંબર ૫, અમરસિંગભાઈ જેસિંગભાઈએ, તેમની સરતપાસમાં જણાવ્યું છે કે તેમને ૧૩/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ પોલીસે પંચનામું તૈયાર કરવા બોલાવ્યા હતા. તેમને તેમના ઘરેથી બોલાવવામાં આવ્યા હતા. જેમાભાઈ બીજા પંચ તરીકે તેમની સાથે હતા. ત્યાં પંચો અને પોલીસ કર્મચારીઓ સિવાય અન્ય કોઈ વ્યક્તિ હાજર ન હતી. તેઓ જાણતા ન હતા કે પંચનામું શેના વિશે હતું. તેમને સહી કરવાનું કહેવામાં આવ્યું હોવાથી, તેમણે તે

કરી હતી. તેમણે પંચનામામાં પોતાની સહી ઓળખી કાઢી છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે જ્યારે માર્ક ૮/૯ નું પંચનામું કરવામાં આવ્યું હતું, ત્યારે પોલીસે તેમની હાજરીમાં કોઈ વસ્તુ જપ્ત કરી ન હતી.

૧૩.૧ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે ૧૩/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ પોલીસ દ્વારા બીજી વખત પંચ તરીકે બોલાવવામાં આવ્યા ત્યારે તેમને ખબર ન હતી કે પંચનામું શેના વિશે હતું. પંચો પોલીસ કર્મચારીઓ સાથે કોઈ વ્યક્તિના ઘરે ગયા ન હતા. તેમણે તેમાં પોતાની સહી ઓળખી કાઢી છે.

૧૩.૨ આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે તે જ દિવસે એટલે કે ૧૩/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ તેમને પોલીસ દ્વારા ફરીથી પંચ તરીકે બોલાવવામાં આવ્યા હતા. તે પંચનામું તૈયાર કરતી વખતે તેમની હાજરીમાં કોઈ વસ્તુ જપ્ત કરવામાં આવી ન હતી અને પોલીસે પંચનામાની વિગતો મુજબ તેમની હાજરીમાં કંઈપણ જપ્ત કર્યું નથી. તેમણે તેમાં પોતાની સહી ઓળખી કાઢી છે. તેઓ પંચનામાના સંબંધમાં આ સિવાય બીજું કંઈ જાણતા ન હતા.

૧૩.૩ આ સાક્ષીને પણ ફરી ગયેલ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા અને વિદ્વાન એપીપીને તેમની ઉલટતપાસ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. તેમની ઉલટતપાસમાં તેમણે ઇનકાર કર્યો છે કે જ્યારે તેમને ૧૩/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ સાંજે ૫-૦૦ વાગ્યે પોલીસ દ્વારા પંચ તરીકે બોલાવવામાં આવ્યા હતા, ત્યારે તેમના ગામના ચિમનભાઈ ભુરીયાભાઈ નાયક અને કાલજી રવજી નાયક પંચો

સમક્ષ હાજર હતા, અને તેમણે પહેરેલા કપડાં પોલીસ દ્વારા પંચનામાની વિગતો મુજબ જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા અને તેઓએ તેના પર પોતાની સહીઓ કરી હતી.

૧૩.૪ આ સાક્ષીએ વધુમાં ઇનકાર કર્યો છે કે જ્યારે તેમને ૧૩/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ સાંજે ૬.૩૫ વાગ્યે પંચ તરીકે બોલાવવામાં આવ્યા હતા, ત્યારે તેમના ગામના ચિમન ભુરીયા હાજર હતા અને તેમણે સ્વેચ્છાએ તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલ ગુનાની જગ્યા બતાવવાનું જણાવ્યું હતું અથવા તેમણે તેમના ઘરના પંડાલ નીચે પડેલો એક પથ્થર બતાવ્યો હતો અને જણાવ્યું હતું કે તેમણે તેમની પત્નીનું માથું તેના વાળ પકડીને આ પથ્થર પર પછાડ્યું હતું, અથવા પોલીસે પંચનામાની વિગતો મુજબ તેમની હાજરીમાં તે પથ્થર જપ્ત કર્યો હતો, અથવા ત્યારબાદ આરોપીએ તેમની હાજરીમાં જણાવ્યું હતું કે તેની પત્નીને મારી નાખ્યા પછી, કાલજી રવજીની મદદથી, તેણે તેને સાડીનું પોટલું બનાવીને કેનાલમાં ફેંકી દીધી હતી, અથવા તેણે એમ પણ જણાવ્યું હતું કે પહેલા આરોપીએ કાલજી રવજીની મદદથી લાશને શૌચાલયમાં રાખી હતી અને તે બાબતે પોલીસ દ્વારા તેમની સમક્ષ પંચનામું કરવામાં આવ્યું હતું. આ સાક્ષીએ એવો પણ ઇનકાર કર્યો છે કે ત્યારબાદ ચિમન ભુરીયાએ તે જગ્યા બતાવી હતી જ્યાં તેઓ લાશને પોટલામાં બાંધીને કેનાલમાં ફેંકવા ગયા હતા અને પોલીસે તે સંબંધમાં પંચનામું કર્યું હતું. આ સાક્ષીએ એવો પણ ઇનકાર કર્યો છે કે પોલીસે પંચનામાની વિગતો મુજબ તેણે રજૂ કરેલી સાડી જપ્ત કરી હતી.

૧૩.૫ આ સાક્ષીએ વધુમાં ઇનકાર કર્યો છે કે જ્યારે તેમને ૧૩/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ પંચ તરીકે બોલાવવામાં આવ્યા હતા, ત્યારે પોલીસ કર્મચારી, ચંદ્રસિંહ, મૃતક નાનકીબેનના કપડાં લાવ્યા હતા અને તે કપડાં પોલીસ દ્વારા પંચનામાની વિગતો મુજબ પંચો સમક્ષ જમ કરવામાં આવ્યા હતા.

૧૩.૬ આ સાક્ષીએ વધુમાં ઇનકાર કર્યો છે કે આરોપીઓ તેમના ગામના હોવાથી, તેઓ તેમને બચાવવા માટે ખોટી જુબાની આપી રહ્યા છે.

૧૪. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નંબર ૬, જેમાભાઈ શાનાભાઈએ, તેમની સરતપાસમાં જણાવ્યું છે કે તેમને ૧૩/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ સાંજે ૫-૦૦ વાગ્યે પોલીસે પંચનામું તૈયાર કરવા બોલાવ્યા હતા. અમરસિંગભાઈ બીજા પંચ તરીકે તેમની સાથે હતા. પોલીસે તેમને અંગૂઠાનું નિશાન કરવાનું કહેતા તેમણે અંગૂઠાનું નિશાન કર્યું હતું. તેમણે તેમાં પોતાના અંગૂઠાના નિશાનને ઓળખી કાઢ્યું છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે જ્યારે માર્ક ૮/૯ નું પંચનામું કરવામાં આવ્યું ત્યારે ત્યાં પંચો અને પોલીસ કર્મચારીઓ સિવાય અન્ય કોઈ વ્યક્તિ હાજર ન હતી અને જ્યારે તેમને પંચનામું તૈયાર કરવા માટે બોલાવવામાં આવ્યા હતા ત્યારે પોલીસ દ્વારા તેમની સમક્ષ કંઈપણ જમ કરવામાં આવ્યું ન હતું.

૧૪.૧ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે જ્યારે તેમને બીજા પંચનામા માટે પોલીસ દ્વારા બોલાવવામાં આવ્યા હતા, ત્યારે તેઓ કોઈ વ્યક્તિ સાથે ક્યાંય ગયા ન હતા અને કોઈ વ્યક્તિ તેમને ક્યાંય લઈ ગઈ ન હતી કે પોલીસે તે

સ્થળેથી કોઈ વસ્તુ જમ કરી ન હતી. તેમણે પંચનામા માર્ક-૮/૧૦ માં પોતાના અંગૂઠાના નિશાનને ઓળખી કાઢ્યું છે.

૧૪.૨ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે જ્યારે તેમને ૧૩/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ પંચનામું કરવા માટે બોલાવવામાં આવ્યા હતા, ત્યારે કોઈ વ્યક્તિ પંચો સમક્ષ કોઈ વસ્તુ લાવી ન હતી અને પોલીસે પંચનામાની વિગતો મુજબ તેમની સમક્ષ તે જમ કરી ન હતી. તેમણે પંચનામા માર્ક-૮/૧૪ માં પોતાના અંગૂઠાના નિશાનને ઓળખી કાઢ્યું છે.

૧૪.૩ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે તેઓ પંચનામાના સંબંધમાં અન્ય કોઈ હકીકત જાણતા ન હતા.

૧૪.૪ આ સાક્ષીને પણ ફરી ગયેલ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા અને કોર્ટની યોગ્ય મંજૂરી બાદ વિદ્વાન એપીપીએ તેમની ઉલટતપાસ કરી હતી. તેમની ઉલટતપાસમાં, આ સાક્ષીએ ઇનકાર કર્યો છે કે જ્યારે તેમને માર્ક-૮/૯ નું પંચનામું તૈયાર કરવા બોલાવવામાં આવ્યા હતા, ત્યારે તેમના ગામના ચિમનભાઈ ભુરીયાભાઈ નાયક અને કાલજી રવજી નાયક હાજર હતા અને તેમની શારીરિક સ્થિતિનું પંચનામું કર્યા પછી પોલીસે પંચનામાની વિગતો મુજબ તેમણે પહેરેલા કપડાં જમ કર્યા હતા.

૧૪.૫ આ સાક્ષીએ વધુમાં ઇનકાર કર્યો છે કે જ્યારે તેમને માર્ક-૮/૧૦ નું પંચનામું તૈયાર કરવા માટે બોલાવવામાં આવ્યા હતા, ત્યારે ચિમન ભુરીયા હાજર

હતા અને તેમણે તેમની સમક્ષ ગુનાની જગ્યા બતાવી હતી. તેમણે એવો પણ ઇનકાર કર્યો છે કે ચિમન ભુરીયા તેમને તેમના ઘર પાસે લઈ ગયા હતા અને ત્યાંથી તેમની હાજરીમાં એક પથ્થર જમ કરવામાં આવ્યો હતો, અથવા તેમણે એક શૌચાલય પણ બતાવ્યું હતું અને ત્યારબાદ, તેઓ પંચો અને પોલીસને સુખી કેનાલ પાસે લઈ ગયા હતા અને એવું કહીને જગ્યા બતાવી હતી કે તેમણે અને કાલજીએ લાશને પોટલામાં લાવીને તે કેનાલમાં ફેંકી દીધી હતી. આ સાક્ષીએ એવો પણ ઇનકાર કર્યો છે કે પંચનામાની વિગતો મુજબ સાડી જમ કરવામાં આવી હતી.

૧૪.૬ આ સાક્ષીએ વધુમાં ઇનકાર કર્યો છે કે જ્યારે તેમને માર્ક ૮/૧૪ નું પંચનામું તૈયાર કરવા બોલાવવામાં આવ્યા હતા, ત્યારે પી.સી. ચંદ્રસિંહ હોસ્પિટલમાંથી મૃતક નાનકીબેનના કપડાં લાવ્યા હતા અને તે કપડાં પંચનામાની વિગતો મુજબ પંચો સમક્ષ જમ કરવામાં આવ્યા હતા.

૧૪.૭ આ સાક્ષીએ ઇનકાર કર્યો છે કે આરોપીઓ તેમના ગામના હોવાથી, તેઓ તેમને બચાવવા માટે ખોટી જુબાની આપી રહ્યા છે.

૧૪.૮ આરોપીના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા આ સાક્ષીની કોઈ ઉલટતપાસ કરવામાં આવી ન હતી.

૧૫. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નંબર ૭, સંજયભાઈ રીમાભાઈએ, તેમની સરતપાસમાં જણાવ્યું છે કે તેઓ ઉચાપણ ગામના રહેવાસી હતા. કેનાલનો ગેટ

તેમના ગામથી ઘાઘરપુર તરફ આવેલો છે. તેઓ જાણતા ન હતા કે કેનાલમાં શું હતું. તેમણે અને થીંગણાભાઈએ કેનાલમાંથી કંઈપણ બહાર કાઢ્યું ન હતું. તેઓએ કેનાલમાંથી કોઈ મૃત વ્યક્તિ કે પ્રાણીને બહાર કાઢ્યું ન હતું. ત્યારબાદ પણ તેમને કોઈ ઘટનાની હકીકત જાણવા મળી ન હતી. તેઓ આરોપીઓને ઓળખતા હતા. તેઓ તેમના ગામના હતા. તેઓ આરોપીની પત્ની નાનકીને ઓળખતા હતા, પરંતુ તેઓ જાણતા ન હતા કે તેણી મૃત છે કે જીવતી. તેઓ મૃતક નાનકીબેનના મૃત્યુની ઘટના અંગે કંઈ જાણતા ન હતા.

૧૫.૧ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે પોલીસે તેમની પૂછપરછ કરી હતી અને તેમનું નિવેદન નોંધ્યું હતું.

૧૫.૨ આ સાક્ષીને પણ ફરી ગયેલ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા, અને કોર્ટે વિદ્વાન એપીપીને આ સાક્ષીની ઉલટતપાસ કરવાની મંજૂરી આપી હતી. તેમની ઉલટતપાસમાં, આ સાક્ષીએ ઇનકાર કર્યો છે કે તેમણે ૧૩/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ પોલીસ સમક્ષ તેમના નિવેદનમાં એવું લખાવ્યું હતું કે તેમને ખબર પડી હતી કે ચિમનભાઈ ભુલીયાભાઈ નાયકની પત્ની નાનકીબેનની લાશ કેનાલના પાણીમાં પડી હતી અને પોલીસ પણ પહોંચી ગઈ છે, તેથી તેઓ જોવા ગયા હતા અને થીંગણાભાઈ શાણીયાભાઈ અને તેઓ બંનેએ મળીને પોલીસની સૂચનાથી લાશ બહાર કાઢી હતી, અથવા નાનકીબેનની લાશને જોતા, માથામાં કીડા પડ્યા હતા અથવા આંખો બંધ હતી અથવા જમણા હાથની કોણી પાસે ચામડી સહેજ છોલાઈ ગઈ હતી અને તે લાલાશ પડતી હતી, અથવા પાછળના ભાગેથી ચામડી

નીકળી ગઈ હતી અને તે સફેદ દેખાતી હતી, અથવા ત્યારબાદ, તેમને જાણવા મળ્યું હતું કે ગત ૧૦ ઓક્ટોબર ૨૦૦૮ ના રોજ રાત્રે લગભગ નવ વાગ્યે, આ ચિમનભાઈએ નાનકીબેન પર આડા સંબંધની શંકા રાખીને, તેની સાથે બોલાચાલી કરી હતી અને તેને વાળ પકડીને નીચે પટકી દીધી હતી, છાતીના ભાગમાં લાત મારી હતી અને નાનકીબેનનું માથું માથાના વાળ પકડીને જમીન પરના પથ્થર સાથે પછાડ્યું હતું અને તેનું ગળું દબાવીને તેની હત્યા કરી હતી, અથવા તેમને પછીથી એ હકીકત જાણવા મળી હતી કે કાલજી રવજી નાયકા સાથે મળીને, લાશને શૌચાલયમાં રાખવામાં આવી હતી અને શૌચાલયનો દરવાજો બંધ કરી દેવામાં આવ્યો હતો, અથવા જ્યારે અંધારું હતું, ત્યારે રાત્રે લગભગ આઠ વાગ્યે, તેઓ બંને લાશને સાડીના પોટલામાં બાંધીને કેનાલ પાસે લાવ્યા અને ચિમનભાઈએ લાશને કેનાલના વહેતા પાણીમાં ફેંકી દીધી હતી.

૧૫.૩ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે તેઓ આરોપીને બચાવવા માટે ખોટી જુબાની આપી રહ્યા છે.

૧૫.૪ આરોપીના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા આ સાક્ષીની કોઈ ઉલટતપાસ કરવામાં આવી ન હતી.

૧૬. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નંબર ૮, થીંગણાભાઈ શાણીયાભાઈએ તેમની સરતપાસમાં જણાવ્યું છે કે તેઓ ઉચાપણ ગામના રહેવાસી હતા. કેનાલનો ગેટ તેમના ગામથી ઘાઘરપુર તરફ આવેલો છે. તેઓ તેમના ગામના સંજય રીમાને

ઓળખતા હતા. તેઓએ ગેટ પાસેની કેનાલમાંથી એક લાશ બહાર કાઢી હતી. તે લાશ એક સ્ત્રીની હતી. જે સ્ત્રીની લાશ મળી આવી હતી તે કયા ગામમાં રહેતી હતી તે તેઓ જાણતા ન હતા. તેઓએ લાશ જોઈ હતી પણ તે કઈ સ્થિતિમાં હતી તે તેઓ જાણતા ન હતા.

૧૬.૧ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે જે વ્યક્તિની લાશ બહાર કાઢવામાં આવી હતી તેનું નામ તેઓ જાણતા ન હતા. તેમને કોઈ માહિતી મળી ન હતી. તેમને લાશ વિશે પાછળથી પણ કોઈ માહિતી મળી ન હતી.

૧૬.૨ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે પોલીસે તેમની પૂછપરછ કરી હતી અને તેમનું નિવેદન નોંધ્યું હતું.

૧૬.૩ આ સાક્ષીને પણ ફરી ગયેલ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા, અને કોર્ટે વિદ્વાન એપીપીને તેમની ઉલટતપાસ કરવાની મંજૂરી આપી હતી. તેમની ઉલટતપાસમાં, તેમણે ઈનકાર કર્યો છે કે તેમણે ૧૩/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ પોલીસ સમક્ષ તેમના નિવેદનમાં એવું લખાવ્યું હતું કે તેમને જાણવા મળ્યું હતું કે ૧૦/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ રાત્રે લગભગ નવ વાગ્યે, આ ચિમનભાઈએ નાનકીબેન પર આડા સંબંધની શંકા કરીને, તેની સાથે બોલાચાલી કરી હતી અને તેને વાળ પકડીને નીચે પટકી દીધી હતી, છાતીના ભાગમાં લાત મારી હતી અને નાનકીબેનનું માથું માથાના વાળ પકડીને જમીન પરના પથ્થર સાથે પછાડ્યું હતું અને તેનું ગળું દબાવીને તેની હત્યા કરી હતી, અથવા તેમને એ

હકીકત પછીથી જાણવા મળી હતી, અથવા ૧૧/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ બાલવાનું કામ કરતા કાલજી રવજી નાયકા સાથે મળીને, લાશને ચિમનભાઈના રૂમની પાસે આવેલા શૌચાલયમાં રાખવામાં આવી હતી અને શૌચાલયનો દરવાજો બંધ કરી દેવામાં આવ્યો હતો, અથવા જ્યારે અંધારું હતું, ત્યારે રાત્રે લગભગ આઠ વાગ્યે, તેઓ બંને લાશને સાડીના પોટલામાં બાંધીને કેનાલ પાસે લાવ્યા અને ચિમનભાઈએ લાશને કેનાલના વહેતા પાણીમાં ફેંકી દીધી હતી.

૧૬.૪ આ સાક્ષીએ ઇનકાર કર્યો છે કે તેઓ આરોપીને બચાવવા માટે ખોટી જુબાની આપી રહ્યા છે.

૧૬.૫ આરોપીના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા આ સાક્ષીની કોઈ ઉલટતપાસ કરવામાં આવી ન હતી.

૧૭. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નંબર ૯, ડૉ. નીલકમલસિંગ દેવકુમારસિંગ, જેમણે લાશનું પોસ્ટમોર્ટમ કર્યું હતું, તેમણે તેમની સરતપાસમાં જણાવ્યું છે કે ૧૩/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ, તેઓ ઉચાપણ ખાતે મેડિકલ ઓફિસર તરીકે ફરજ બજાવતા હતા. તે દિવસે, તેમને નાનકીબેન ચિમનભાઈનું પોસ્ટમોર્ટમ કરવા માટે જેતપુર પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટરની યાદી મળી હતી. તેમને પોસ્ટમોર્ટમ કરવા માટે પોસ્ટમોર્ટમ રિકવિઝિશન ફોર્મ સાથે યાદી મળી હતી. તેમણે ઉક્ત યાદી સાબિત કરી છે.

૧૭.૧ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે આંક-૨૭ પરની યાદી મળ્યા પછી, તેમણે તે જ દિવસે ૧૫:૩૦ કલાકે નાનકીબેનનું પોસ્ટમોર્ટમ શરૂ કર્યું અને ૧૭:૦૫ કલાકે પૂર્ણ કર્યું.

૧૭.૨ આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે લાશ ૪૫ વર્ષની એક મહિલાની હતી. તેની પર આછા લીલા રંગનું બ્લાઉઝ અને નીચલા પેટ પર મરૂણ રંગનો ચણીયો હતો. ડાબા હાથની તર્જની આંગળીમાં V માર્કવાળી સફેદ ધાતુની વીંટી હતી. તેના ગળાની આસપાસ લાલ અને કાળા રંગના બે દોરા હતા. તેના કપડાં સુકા અને રેતીવાળા હતા. શરીરની સ્થિતિ સરેરાશ બાંધાની હતી અને લાશ ઠંડી હતી. શરીર પર રીગર મોર્ટિસ ગેરહાજર હતું. લાશ પર પોસ્ટમોર્ટમ લિવિડિટી મળી આવી ન હતી. છાતી, પેટ, સાથળનો ઉપરનો ભાગ, હાથ, ચહેરો અને ખોપરી પર ફોક્ષા અને ઉતરેલી ચામડી હતી. છાતી, પેટ, ઉપરના અને નીચેના અંગો પર માર્બલિંગ હાજર હતું. લાશ સુજી ગયેલી હતી. ચહેરા, પેટ, સાથળ, હાથ અને ખોપરી પર કીડા હતા. આંખો બંધ હતી. મોઢું ખુલ્લું હતું. જીભ સુજી ગયેલી અને બહાર નીકળેલી હતી. નાક દબાયેલું હતું. હાથ અને પગ પર કટ્સ એન્સેરિના હાજર હતી. લાશના બાહ્ય જનનાંગો સુજી ગયા હતા અને ગર્ભાશય શરીરમાંથી બહાર નીકળી ગયું હતું. તેના બંને હાથ અકડાયેલા હતા. તેનો ડાબો નીચેનો અંગ ઘૂંટણથી વળેલો હતો અને તે બાજુ તરફ ફરેલો હતો. તેની ડાબી સાથળ વળેલી હતી અને સાથળની વચ્ચે હલનચલન શક્ય હતું. જમણો નીચેનો અંગ અકડાયેલો હતો.

૧૭.૩ આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે લાશની તપાસ કરતા નીચે મુજબની બાહ્ય ઈજાઓ મળી આવી હતી.

(૧) જમણી આંખના જમણા કેન્થસની બાજુમાં ૧" X ૧" X ૧/૨" નો કટ અને લેસરેટેડ ઘા હતો.

(૨) ડાબા ફીમરના શાફ્ટની વચ્ચે ટ્રાન્સવર્સ કમ્પ્લીટ ફ્રેક્ચર હતું.

૧૭.૪ આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે લાશ પરની આ ઈજાઓ એન્ટે-મોર્ટમ ઈજાઓ હતી.

૧૭.૫ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે લાશની તપાસ કરતા નીચે મુજબની આંતરિક ઈજાઓ મળી આવી હતી.

(૧) ખોપરીના પડમાં લોહીના ગટ્ટા હાજર હતા.

(૨) ફ્રન્ટલ ઝોનના જમણા છેડા પર એક ડિપ્રેસ્ડ ફ્રેક્ચર હતું.

(૩) ડાબા ટેમ્પોરલ ઝોન પર ૨" X ૨" નું કોમિન્યુટેડ ફ્રેક્ચર હતું.

(૪) જમણા સુપ્રા-ઓર્બિટલ રિજ પર એક છેડેથી બીજા છેડા સુધી ફ્રિશર્ડ ફ્રેક્ચર હતું. તે બહારથી જોઈ શકાતું હતું.

(૫) મગજનું દ્રવ્ય અર્ધ પ્રવાહી જેવું હતું.

(૬) મગજના દ્રવ્યમાં ગઢા હાજર હતા.

(૭) પેટના પોલાણમાં લોહીના ડાઘવાળું પ્રવાહી મળી આવ્યું હતું.

(૮) દાંત ઢીલા હતા.

(૯) હોજરીમાં દુર્ગંધ મારતું અર્ધ પ્રવાહી દ્રવ્ય હાજર હતું.

(૧૦) મોટા આંતરડામાં દુર્ગંધ મારતું દ્રવ્ય હાજર હતું.

(૧૧) લીવર લોહીથી ભરાયેલું હતું અને જમણા લોબની નીચેની સપાટી પર ઉઝરડો દેખાતો હતો.

(૧૨) તેનું સ્વાદુપિંડ, બરોળ અને કિડની લોહીથી ભરાયેલા હતા.

૧૭.૬ આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે પરીક્ષણ માટે લાશમાંથી વિસેરાના નમૂના એક બોક્સમાં ત્રણ બોટલમાં તેમજ બીજા બોક્સમાં એક બોટલમાં લેવામાં આવ્યા હતા. હોજરી અને તેના અંદરના ભાગો અને નાના આંતરડાના ભાગો અને તેના અંદરના ભાગો બોટલ નંબર ૧ માં એકત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા. લીવર, હૃદય, ફેફસાં, કિડની, બરોળ અને ગર્ભાશયના ટુકડા બોટલ નંબર ૨ માં એકત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા. વેજઈનલ સ્પેબનો નમૂનો બોટલ નંબર ૩ માં એકત્રિત કરવામાં આવ્યો હતો. બોટલ નંબર ૧, ૨ અને ૩ એક બોક્સમાં મૂકવામાં આવ્યા હતા અને તપાસ અધિકારીને સોંપવામાં આવ્યા હતા. સ્ટર્નમનો ભાગ અને

પાંસળીનો ભાગ એક બોક્સમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો અને તપાસ અધિકારીને સોંપવામાં આવ્યો હતો.

૧૭.૭ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે તેમની પોસ્ટમોર્ટમ નોટની કોલમ નંબર ૧૭ માં જણાવેલ ઈજાઓ પથ્થર મારવાથી થઈ શકે છે. આ ઈજાને કોલમ નંબર ૧૭ ની ઈજા નંબર ૧ તરીકે દર્શાવવામાં આવી છે. કોલમ નંબર ૧૭ માં દર્શાવેલ ઈજા નંબર ૨ ત્યારે થઈ શકે છે જો કોઈ વ્યક્તિને જોરથી પછાડવામાં આવે. તેમણે પોસ્ટમોર્ટમ નોટની કોલમ નંબર ૧૧ માં લાશનો બાહ્ય દેખાવ લખ્યો છે અને જો કોઈ વ્યક્તિને મૃત્યુ પછી પાણીમાં ફેંકી દેવામાં આવે તો આવું થઈ શકે છે. આવા લક્ષણો માનવ મૃત્યુના ૨૪ કલાક પછી શક્ય છે.

૧૭.૮ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે તેમણે તેમના પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટમાં મૃત્યુનું ચોક્કસ કારણ દર્શાવ્યું નથી, પરંતુ તેમણે એવા સંભવિત કારણો દર્શાવ્યા છે કે મૃતકનું મૃત્યુ કાર્ડિયો-રેસ્પિરેટરી એરેસ્ટને કારણે અને ઈન્ટ્રા કેનિયલ હેમરેજના પરિણામે શોકને કારણે થયું હતું. તેમણે જણાવ્યું છે કે તેઓ એક્સએસએલ રિપોર્ટ આવ્યા પછી મૃત્યુનું અંતિમ કારણ આપી શકે છે. એક્સએસએલનો રિપોર્ટ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો અને બીજો રિપોર્ટ ૮/૧૯ પર રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો અને તે જોયા પછી, તેમણે જણાવ્યું હતું કે મૃતકનું મૃત્યુ કાર્ડિયો-રેસ્પિરેટરી એરેસ્ટને કારણે અને ઈન્ટ્રા કેનિયલ હેમરેજના પરિણામે શોકને કારણે થયું હતું.

૧૭.૯ તેમણે વધુમાં જણાવ્યું છે કે તેમના પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટની આંતરિક ઇજાની કોલમમાં દર્શાવેલ ફેક્ચર સામાન્ય કુદરતી ક્રમમાં મનુષ્યનું મૃત્યુ નીપજાવવા માટે પૂરતા છે.

૧૭.૧૦ તેમણે જણાવ્યું છે કે તેમણે પેનલ ડોક્ટર વિનોદકુમાર ચૌહાણ સાથે નાનકીબેનનું પોસ્ટમોર્ટમ કર્યું હતું. તેમણે આ પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ પોતાના હસ્તાક્ષરમાં તૈયાર કર્યો હતો જેમાં તેમણે અને વિનોદકુમાર ચૌહાણે પોતાની સહી કરી હતી. તેમણે પીએમ રિપોર્ટ સાબિત કર્યો છે અને તેના પરની સહી ઓળખી કાઢી છે.

૧૭.૧૧ આરોપીઓના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા આ સાક્ષીની ઉલટતપાસમાં, તેમને પૂછવામાં આવ્યું હતું કે શું મગજના આગળના ભાગને સેરેબ્રમ કહેવામાં આવે છે અને તેમણે જવાબ આપ્યો હતો કે મગજના બે ભાગ હોય છે અને તેને સેરેબ્રમ કહેવામાં આવે છે.

૧૭.૧૨ આ સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે કપાળના આગળના ભાગને સેરેબ્રમ કહેવામાં આવે છે અને ખોપરીના મધ્ય ભાગને મિડ-બ્રેઈન કહેવામાં આવે છે. તેમણે સ્વીકાર્યું છે કે સેરેબ્રમ મિડ-બ્રેઈનને આવરી લે છે. તેમણે એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે ગળાની નજીક મગજના અંતમાં મિડ લો ઓબ્લોંગાટા ભાગ હતો. મિડ લો ઓબ્લોંગાટા ભાગ પછી કરોડરજ્જુ શરૂ થાય છે. તેમણે સ્વીકાર્યું છે કે શરીરના વિવિધ કાર્યો મગજના વિવિધ ભાગોમાં વહેંચાયેલા છે. જોકે આ સાક્ષી એ વાત

સાથે સહમત ન હતા કે જો મિડ લો ઓબ્લોંગાટામાં ઈજા થાય, તો તે કાર્ડિયાક એરેસ્ટ લાવી શકે છે અને વ્યક્તિનું મૃત્યુ નીપજાવી શકે છે. તેમણે સ્વીકાર્યું છે કે જમણી આંખ પર બતાવેલી ઈજાને બ્રેઈન સેરેબ્રમ કહેવાય છે. તેમણે ઇનકાર કર્યો છે કે તેમણે કોલમ નંબર ૧૮(૩) માં જે આંતરિક ઈજાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે તે માથાની ખોપરી અને ખોપરીના પડની વચ્ચે હતી. સાક્ષી સ્વેચ્છાએ જણાવે છે કે આ આંતરિક ગઢા ખોપરી અને ખોપરીના પડની વચ્ચે અને મગજની અંદર પણ હતા.

૧૭.૧૩ આ સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે કોલમ નંબર ૧૭ ની ઈજા નંબર ૧ માં "કટ અને લેસરેટેડ" લખેલું છે. તેમણે સ્વીકાર્યું છે કે આ કટ અને લેસરેટેડ ઘાની ઈજાનો ઉલ્લેખ કોલમ નંબર ૧૭ ની ઈજા નંબર ૧ માં કરવામાં આવ્યો છે અને તે એકમાત્ર ઈજા હતી. તેમના દ્વારા ઈજા નંબર ૧ માં દર્શાવેલ કટ અને સી.એલ.ડબલ્યુ. ઈજાના સંબંધમાં, આ સાક્ષીના અભિપ્રાય મુજબ, આ બંને ઈજાઓ હતી. કોલમ નંબર ૧૭ ની ઈજા નંબર ૨ ડાબા પગની સાથળ પર હતી. આ સાક્ષી એ હકીકત સાથે સહમત થયા કે કોલમ નંબર ૧૭ માં દર્શાવેલ ઈજા નંબર ૨ એ મનુષ્યનું મૃત્યુ નીપજાવવાનું એકમાત્ર કારણ ન હતું. આવી ઈજા મૃત્યુ નીપજાવી શકતી નથી. આ સાક્ષીને પથ્થર, મુદ્દામાલ નંબર ૨ બતાવવામાં આવ્યો હતો, અને આ સાક્ષી એ હકીકત સાથે સહમત ન થયા કે જો તે પથ્થર જમીન પર પડ્યો હોય અને તેનો અમુક ભાગ બહાર નીકળેલો હોય, અને જો કોઈ વ્યક્તિ તેના પર પડે, તો કોલમ નંબર ૧૭ માં દર્શાવેલ ઈજા નંબર ૧ થઈ શકે

નહીં. તેમણે સ્વીકાર્યું છે કે જો કોઈ વ્યક્તિ પથરાળ વિસ્તારમાં પડી જાય, તો કોલમ નંબર ૧૭ માં દર્શાવેલ ઇજા નંબર ૧ થઈ શકે નહીં. તેમણે સ્વીકાર્યું છે કે જો કોઈ વ્યક્તિ મુદ્દામાલ પથ્થર પર માત્ર એક જ વાર પડે, તો કોલમ નંબર ૧૭ માં દર્શાવેલ ઇજા નંબર ૧ થઈ શકે છે.

૧૭.૧૪ આ સાક્ષી સહમત થયા કે જો કોઈ વ્યક્તિ તરતા ન જાણતી હોય અને જો તે નાની કેનાલમાં પડે, તો કોલમ નંબર ૧૮ માં જણાવેલ ઇજાઓ થઈ શકે છે. તેવી જ રીતે, કોલમ નંબર ૧૭ માં જણાવેલ ઇજાઓ થઈ શકે છે. મૃતકનું મૃત્યુ તેમણે પોસ્ટમોર્ટમ કર્યું તેના ૪૮ થી ૭૨ કલાક પહેલાં થયું હતું અને તેમણે કલાકો અંદાજિત જણાવ્યા હતા. આ સાક્ષી એ હકીકત સાથે સહમત થયા કે જે લક્ષણો તેમણે લાશ પર જોયા હતા તે જો કોઈ વ્યક્તિ ડૂબી જવાથી મૃત્યુ પામે તો શરૂ થઈ શકે છે.

૧૮. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નંબર ૧૦, લક્ષ્મણસિંહ જશવંતસિંહ વાઘેલા, તપાસ અધિકારી છે. તેમની સરતપાસમાં, તેમણે જણાવ્યું છે કે ૧૩/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ, જ્યારે તેઓ જેતપુર-પાવી પોલીસ સ્ટેશન ખાતે પીએસઆઈ તરીકે ફરજ બજાવતા હતા, ત્યારે કાલજીભાઈ રવજીભાઈ તેમની પાસે આવ્યા હતા અને તેમણે તેમની ફરિયાદ રજૂ કરતા, તેમણે તેમની ફરિયાદ નોંધી હતી. ફરિયાદીએ પોતાની ફરિયાદની નીચે અંગૂઠાનું નિશાન કર્યું હતું અને આ સાક્ષીએ 'મારી સમક્ષ' તરીકે પોતાની સહી કરી હતી. તેમણે ફરિયાદ સાબિત કરી છે.

૧૮.૧ આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે ફરિયાદ નોંધ્યા પછી, ગુનો નોંધવા માટે તેને પીએસઓ પાસે મોકલવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, પીએસઓએ ગુનો નોંધ્યો અને આગળની તપાસ માટે તેમને રિપોર્ટ કર્યો. આ સાક્ષીએ આ બંને દસ્તાવેજો સાબિત કર્યા છે.

૧૮.૨ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે ગુનો ગંભીર પ્રકારનો હોવાથી, સ્પેશિયલ રિપોર્ટ દ્વારા ઉપરી અધિકારીને જાણ કરવામાં આવી હતી અને તે અસલ સ્પેશિયલ રિપોર્ટની નકલ આ સાક્ષી દ્વારા સાબિત કરવામાં આવી છે. આ લાશનું ઇન્કવેસ્ટ પંચનામું કરવા માટે એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટને યાદી મોકલવામાં આવી હતી અને તે યાદી પણ આ સાક્ષી દ્વારા સાબિત કરવામાં આવી હતી. વૈજ્ઞાનિક અધિકારીને સ્થળની મુલાકાત લેવા અને આ કેસમાં ગુનાની તપાસ માટે માર્ગદર્શન આપવા માટે એક યાદી તૈયાર કરી મોકલવામાં આવી હતી અને તેમણે તે અને વૈજ્ઞાનિક અધિકારી દ્વારા રજૂ કરાયેલ અહેવાલ સાબિત કર્યો છે.

૧૮.૩ બે વ્યક્તિઓને પંચ તરીકે બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને ચિમન ભુલીયા અને કાલજી રવજીની શારીરિક સ્થિતિનું પંચનામું કરવામાં આવ્યું હતું. પંચનામું પણ આ સાક્ષી દ્વારા સાબિત કરવામાં આવ્યું હતું. ત્યારબાદ, આરોપીઓની પૂછપરછ કરતા, તેઓએ તેમને ગુનાની જગ્યા બતાવી, જ્યાંથી તેઓ એક લાકડું બહાર લાવ્યા અને તે જગ્યા પણ બતાવી જ્યાંથી તેઓએ લાશને પોટલામાં બાંધીને કેનાલમાં ફેંકી દીધી હતી. તે સંબંધમાં પંચનામું તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું અને આરોપી નંબર ૧ ના કહેવા મુજબ, તેણે એક સાડી બહાર કાઢી હતી જે

તપાસના હેતુ માટે જમ કરવામાં આવી હતી. તે અંગેનું પંચનામું તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું અને તેમણે તે સાબિત કર્યું છે. આંક-૩૫ ના પંચનામામાં, આરોપી ચિમન ભુલીયાએ તેમને બે જગ્યાઓ બતાવી જ્યાં તેણે ગુનો કર્યો હતો અને તેણે ત્યાંથી સ્વેચ્છાએ મુદ્દામાલ બહાર કાઢ્યો હતો અને પંચનામાની વિગત મુજબ મુદ્દામાલ જમ કરવામાં આવ્યો હતો. આ કેસમાં પેનલ ડોક્ટરો દ્વારા નાનકીબેનનું પોસ્ટમોર્ટમ કરવા માટે મેડિકલ ઓફિસરને એક યાદી બનાવવામાં આવી હતી અને તેની અસલ નકલ આંક-૨૭ પર રજૂ કરવામાં આવી છે અને પીએમ નોટ આંક-૨૮ પર રજૂ કરવામાં આવી છે. લાશનું પોસ્ટમોર્ટમ કર્યા પછી, પોલીસ કોન્સ્ટેબલ ચંદ્રસિંહ હોસ્પિટલમાંથી લાશના કપડાં લાવ્યા હતા અને પંચો સમક્ષ તેનું પંચનામું કરવામાં આવ્યું હતું. તેમણે ઉક્ત પંચનામું સાબિત કર્યું છે. પંચનામા હેઠળ જમ કરાયેલ મુદ્દામાલ અને મેડિકલ ઓફિસર દ્વારા આપવામાં આવેલ મુદ્દામાલ પરીક્ષણ માટે તે અંગે યાદી લખી મોકલવામાં આવ્યા હતા. મેડિકલ ઓફિસર દ્વારા માર્ક-૮/૧૫ પર આપવામાં આવેલું એક પૂંઠાનું બોક્સ ડિસ્પેચ લેટર સાથે એફએસએલ, વડોદરા મોકલવામાં આવ્યું હતું અને તેની નકલ રજૂ કરવામાં આવી હતી અને તે સાબિત થઈ છે. મૃતકના કપડાં અને સાડીનો એક ટુકડો માર્ક-૮/૧૬ પરના ડિસ્પેચ લેટર સાથે એફએસએલ, વડોદરા મોકલવામાં આવ્યા હતા અને ઉક્ત યાદી પણ આ સાક્ષી દ્વારા સાબિત કરવામાં આવી હતી. આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે તેમને મુદ્દામાલ મળવા અંગે એફએસએલ, વડોદરા તરફથી રસીદ મળી હતી અને તેની અસલ નકલ રજૂ

કરવામાં આવી હતી અને આ સાક્ષી દ્વારા સાબિત કરવામાં આવી હતી. તેમને એફએસએલ, સુરત મોકલવામાં આવેલા મુદ્દામાલની રસીદ પણ મળી હતી જે આ કેસમાં રજૂ કરવામાં આવી છે અને સાબિત થઈ છે. તેઓએ એફએસએલ, સુરત પાસેથી એનાલિસિસ રિપોર્ટ મેળવ્યો હતો જે આ કેસમાં રજૂ કરવામાં આવ્યો છે અને સાબિત થયો છે. તેઓએ એફએસએલ, વડોદરા પાસેથી માર્ક-૨૫/૧ નો રિપોર્ટ મેળવ્યો હતો અને આ કેસમાં આંક-૪૨ પર રજૂ કર્યો હતો. તેઓએ એફએસએલ, સુરત પાસેથી એનાલિસિસનો એક રિપોર્ટ મેળવ્યો હતો અને તેનો અસલ રિપોર્ટ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો અને સાબિત થયો હતો. આ કેસમાં ગુનાની જગ્યાનો નકશો તૈયાર કરવા માટે તાલુકા વિકાસ અધિકારીને યાદી લખવામાં આવી હતી અને તેની અસલ ઓફિસ નકલ રજૂ કરવામાં આવી હતી અને તે સંબંધિત નકશો પણ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો અને સાબિત થયો હતો.

૧૮.૪ આ સાક્ષીએ આરોપીઓ અને તેમણે જમ કરેલા મુદ્દામાલને ઓળખી કાઢ્યા છે. આરોપીઓ વિરુદ્ધ પૂરતા પુરાવા હોવાથી, કોર્ટમાં તેમની સામે ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૧૮.૫ આ સાક્ષીએ જણાવ્યું છે કે તેમણે પોલીસ તપાસ દરમિયાન હૈદરભાઈ કેસરભાઈનું નિવેદન નોંધ્યું હતું અને તેમણે તેમની સમક્ષ પોતાના નિવેદનમાં એવું લખાવ્યું હતું કે, અગાઉના દિવસે એટલે કે ૧૧/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ,

તેઓ જમીને સૂઈ ગયા હતા અને તેમને પછીથી વહેતા પાણીમાં લાશ ફેંકવા વિશે જાણવા મળ્યું હતું.

૧૮.૬ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે તેમણે તેમની પોલીસ તપાસ દરમિયાન કાંતિભાઈ જીતાભાઈનું નિવેદન નોંધ્યું હતું અને તેમણે તેમની સમક્ષ પોતાના નિવેદનમાં એવું લખાવ્યું હતું કે, તે દિવસે સવારે લગભગ આઠ વાગ્યે તેમને પછીથી વહેતા પાણીમાં લાશ ફેંકવા વિશે જાણવા મળ્યું હતું.

૧૮.૭ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે તેમણે તેમની પોલીસ તપાસ દરમિયાન સંજયભાઈ રીમાભાઈનું નિવેદન નોંધ્યું હતું અને તેમણે તેમની સમક્ષ પોતાના નિવેદનમાં એવું લખાવ્યું હતું કે તેમને ચિમનભાઈ ભુલીયાભાઈ નાયકની પત્નીની લાશ વહેતા પાણીમાં ફેંકવા વિશે પછીથી જાણવા મળ્યું હતું.

૧૮.૮ આ સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે તેમણે તેમની પોલીસ તપાસ દરમિયાન થીગણભાઈ શાણીયાભાઈનું નિવેદન નોંધ્યું હતું અને તેમણે તેમની સમક્ષ પોતાના નિવેદનમાં એવું લખાવ્યું હતું કે તેમને ૧૦/૦૪/૨૦૦૮ ના રોજ લાશ વહેતા પાણીમાં ફેંકવા વિશે પછીથી જાણવા મળ્યું હતું.

૧૮.૯ આરોપીઓના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા આ સાક્ષીની ઉલટતપાસમાં, આ સાક્ષીએ ઇનકાર કર્યો છે કે સાક્ષીઓના નિવેદનો તેઓએ જણાવ્યા મુજબ લખવામાં આવ્યા ન હતા, પરંતુ આરોપીઓને તેમની પોતાની રીતે ખોટી રીતે ફસાવવા માટે લખવામાં આવ્યા હતા. તેમણે એ પણ ઇનકાર કર્યો છે કે

આરોપીઓએ તેમની સમક્ષ કોઈ હથિયાર રજૂ કર્યું નથી કે ગુનાની જગ્યા બતાવી નથી અને તેમણે પંચનામું જાતે તૈયાર કર્યું છે. તેમણે એ પણ ઇનકાર કર્યો છે કે આરોપીઓએ સાડીનો કોઈ ટુકડો કે પથ્થર રજૂ કર્યો નથી અને બતાવ્યો નથી, પરંતુ તેમણે પોતે આ બધી વસ્તુઓ એકઠી કરી છે. તેમણે એવો પણ ઇનકાર કર્યો છે કે આરોપીઓએ ગુનાની જગ્યા બતાવી નથી કે પંચનામા પંચોએ જણાવ્યા મુજબ લખવામાં આવ્યા નથી. તેમણે એવો પણ ઇનકાર કર્યો છે કે મૃતકે આત્મહત્યા કરી હોવાથી અને આરોપી નંબર ૧ ની ખોટી પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી અને આરોપી નંબર ૧ એ તે હકીકતનો વિરોધ કર્યો હોવાથી, તેનું નામ કેસમાં ખોટી રીતે સંડોવવામાં આવ્યું છે. તેમણે એવો પણ ઇનકાર કર્યો છે કે તે જ રીતે, આરોપી નંબર ૨ એ આરોપી નંબર ૧ ને ફસાવવાની અસત્યતા વિશે જણાવતા, આરોપી નંબર ૨ ને આ કેસમાં આરોપી તરીકે ખોટી રીતે ફસાવવામાં આવ્યો છે. તેમણે વધુમાં ઇનકાર કર્યો છે કે તેમણે પંચો સમક્ષ કોઈ પંચનામું કર્યું નથી. તેમણે એવો પણ ઇનકાર કર્યો છે કે આરોપીઓમાંથી કોઈએ કોઈ મુદ્દામાલ બતાવ્યો નથી કે રજૂ કર્યો નથી. તેમણે વધુમાં ઇનકાર કર્યો છે કે આરોપીઓ સામે કોઈ પુરાવા ન હોવા છતાં ચાર્જશીટ ખોટી રીતે દાખલ કરવામાં આવી છે.

૧૯. પક્ષકારોના વિદ્વાન કાઉન્સેલને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી તપાસ્યા પછી, અમને માલૂમ પડે છે કે અમારી સમક્ષના કેસમાં આરોપી નંબર ૧ દ્વારા મૃતકની હત્યા કરવામાં આવી હોવાના કોઈ સીધા પુરાવા નથી. એવું

જણાય છે કે પ્રોસિક્યુશને, આરોપી નંબર ૧ નો દોષ સાબિત કરવા માટે, આરોપી નંબર ૧ દ્વારા આરોપી નંબર ૨ સમક્ષ કરવામાં આવેલી કથિત વધારાની-ન્યાયિક કબૂલાત પર આધાર રાખ્યો છે. આરોપી નંબર ૨ એ, અગાઉ સૂચવ્યા મુજબ, ઈન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૨૦૧ હેઠળના ગુનાની તેમજ આરોપી નંબર ૧ એ તેની સમક્ષ કથિત રીતે કરેલી કલમ ૩૦૨ સાથે વાંચતા કલમ ૨૦૧ ના ગુનાની પોતાની કબૂલાત કરીને કથિત રીતે એફઆઈઆર નોંધાવી છે.

૨૦. અપીલકર્તાઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી બારોટની દલીલમાં અમને તથ્ય જણાય છે કે આરોપી નંબર ૨ દ્વારા નોંધાવવામાં આવેલી એફઆઈઆર જેમાં આરોપી નંબર ૧ દ્વારા તેની પત્નીની હત્યા કરવાની કબૂલાત અને તે જ સમયે, પુરાવા સાથે છેડછાડ કરવાની પોતાની કબૂલાત છે તે દોષિત ઠેરવવાનો આધાર બની શકે નહીં. સુપ્રીમ કોર્ટે **અઘનુ નાગેશિયા વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય, એઆઈઆર ૧૯૬૬ એસસી ૧૧૯** ના કેસમાં નિર્દેશ કર્યો છે તેમ, કલમ ૨૫ અનિવાર્ય છે, અને પોલીસ અધિકારી સમક્ષ કરવામાં આવેલી કબૂલાત કોઈ પણ સંજોગોમાં આરોપી વ્યક્તિ વિરુદ્ધ પુરાવામાં સ્વીકાર્ય નથી. સુપ્રીમ કોર્ટના પેરેગ્રાફ ૯ થી ૨૦ ના નીચેના અવલોકનો પ્રસ્તુત છે અને નીચે ટાંકવામાં આવ્યા છે:—

"૯. એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૨૫ એ આરોપી દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાત સાથે સંબંધિત કાયદાની જોગવાઈઓ પૈકીની એક છે. કબૂલાતને

લગતો કાયદો સામાન્ય રીતે એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૨૪ થી ૩૦ અને ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૮૮૮ ની કલમ ૧૬૨ અને ૧૬૪ માં જોવા મળે છે. એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૧૭ થી ૩૧ "એડમિશન" શીર્ષક હેઠળ જોવા મળે છે. કબૂલાત એ એડમિશનનો જ એક પ્રકાર છે, અને કલમ ૨૪ થી ૩૦ માં તેની ચર્ચા કરવામાં આવી છે. કબૂલાત અથવા એડમિશન તેને કરનાર વ્યક્તિ વિરુદ્ધ પુરાવો છે, સિવાય કે તેની સ્વીકાર્યતા કાયદાની કોઈ જોગવાઈ દ્વારા બાકાત રાખવામાં આવી હોય. કલમ ૨૪ ચોક્કસ લાલચ, ધમકીઓ અને વચનો દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાતને બાકાત રાખે છે. કલમ ૨૫ જોગવાઈ કરે છે: "પોલીસ અધિકારી સમક્ષ કરવામાં આવેલી કોઈ પણ કબૂલાત ગુનાના આરોપી વ્યક્તિ વિરુદ્ધ સાબિત કરી શકાશે નહીં". કલમ ૨૫ ની શરતો અનિવાર્ય છે. પોલીસ અધિકારી સમક્ષ કોઈપણ સંજોગોમાં કરવામાં આવેલી કબૂલાત આરોપી વિરુદ્ધ પુરાવામાં સ્વીકાર્ય નથી. તે જ્યારે તે મુક્ત હોય અને પોલીસ કસ્ટડીમાં ન હોય ત્યારે કરેલી કબૂલાતને પણ આવરી લે છે, તેમજ કોઈ તપાસ શરૂ થાય તે પહેલાં કરેલી કબૂલાતને પણ આવરી લે છે. "કોઈપણ ગુનાનો આરોપી" શબ્દ પ્રયોગ એવા વ્યક્તિને આવરી લે છે જે ટ્રાયલ વખતે ગુનાનો આરોપી હોય, ભલે તેણે કબૂલાત કરી ત્યારે તે ગુનાનો આરોપી હતો કે નહીં. કલમ ૨૬ પોલીસ અધિકારીની કસ્ટડીમાં હોય ત્યારે તેના દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાતની કોઈ પણ વ્યક્તિ વિરુદ્ધ સાબિતી પર પ્રતિબંધ મૂકે

છે, સિવાય કે તે મેજિસ્ટ્રેટની પ્રત્યક્ષ હાજરીમાં કરવામાં આવી હોય. કલમ ૨૬ દ્વારા લાદવામાં આવેલ આંશિક પ્રતિબંધ પોલીસ અધિકારી સિવાયની અન્ય વ્યક્તિ સમક્ષ કરવામાં આવેલી કબૂલાત સાથે સંબંધિત છે. કલમ ૨૬ એ પોલીસ અધિકારી સમક્ષ કરવામાં આવેલી કબૂલાત પર કલમ ૨૫ દ્વારા લાદવામાં આવેલા સંપૂર્ણ પ્રતિબંધને મર્યાદિત કરતી નથી. કલમ ૨૭ એ પરંતુક (પ્રોવિઝો) ના સ્વરૂપમાં છે, અને કલમ ૨૪, ૨૫ અને ૨૬ દ્વારા લાદવામાં આવેલા પ્રતિબંધને આંશિક રીતે હટાવે છે. તે જોગવાઈ કરે છે કે જ્યારે પોલીસ અધિકારીની કસ્ટડીમાં રહેલા કોઈપણ ગુનાના આરોપી વ્યક્તિ પાસેથી મળેલી માહિતીના પરિણામે કોઈ હકીકત શોધી કાઢવામાં આવી હોવાનું જુઝાનીમાં જણાવાય છે, ત્યારે તેવી માહિતીનો તેટલો ભાગ, ભલે તે કબૂલાત સમાન હોય કે ન હોય, જે તેનાથી શોધી કાઢવામાં આવેલી હકીકત સાથે સ્પષ્ટપણે સંબંધિત હોય, તે સાબિત કરી શકાય છે. ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૬૨ કોઈ પણ વ્યક્તિ દ્વારા તપાસ દરમિયાન પોલીસ અધિકારીને આપવામાં આવેલા નિવેદનનો ઉપયોગ, પરંતુક અને પેટા-કલમ (૨) હેઠળ આવતા કેસોમાં ઉલ્લેખ કર્યા સિવાય, તપાસ હેઠળના ગુનાના સંબંધમાં કોઈપણ પૂછપરછ અથવા ટ્રાયલ વખતે કોઈપણ હેતુ માટે કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકે છે, અને તે ખાસ જોગવાઈ કરે છે કે તેમાં રહેલી કોઈ પણ બાબત એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૨૭ ની જોગવાઈઓને અસર કરતી હોવાનું

માનવામાં આવશે નહીં. કલમ ૧૬૨ ના શબ્દો તપાસ દરમિયાન પોલીસ અધિકારી સમક્ષ કરવામાં આવેલી કબૂલાતને સમાવવા માટે પૂરતા વિશાળ છે. તપાસ દરમિયાન આપવામાં આવેલું નિવેદન અથવા કબૂલાત કલમ દ્વારા લાદવામાં આવેલા સુરક્ષાના પગલાંને આધીન ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૬૪ હેઠળ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા રેકૉર્ડ કરી શકાય છે. આમ, એવિંડન્સ એક્ટની કલમ ૨૭ માં જોગવાઈ કર્યા સિવાય, આરોપી દ્વારા પોલીસ અધિકારી સમક્ષ કરવામાં આવેલી કબૂલાત એવિંડન્સ એક્ટની કલમ ૨૫ હેઠળ સંપૂર્ણપણે સુરક્ષિત છે, અને જો તે તપાસ દરમિયાન કરવામાં આવી હોય, તો તે ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૬૨ દ્વારા પણ સુરક્ષિત છે, અને પોલીસ અધિકારીની કસ્ટડીમાં હોય ત્યારે તેના દ્વારા કરવામાં આવેલી અન્ય કોઈ વ્યક્તિ સમક્ષની કબૂલાત કલમ ૨૬ દ્વારા સુરક્ષિત છે, સિવાય કે તે મેજિસ્ટ્રેટની પ્રત્યક્ષ હાજરીમાં કરવામાં આવી હોય. આ જોગવાઈઓ એવા દૃષ્ટિકોણ પર આધારિત લાગે છે કે આરોપી દ્વારા પોલીસ અધિકારી સમક્ષ કરવામાં આવેલી કબૂલાત અથવા પોલીસ અધિકારીની કસ્ટડીમાં હોય ત્યારે તેના દ્વારા કરવામાં આવેલી કબૂલાત પર વિશ્વાસ કરી શકાય નહીં, અને તેનો ઉપયોગ તેની વિરુદ્ધ પુરાવામાં થવો જોઈએ નહીં. તેઓ જાહેર નીતિના આધારો પર આધારિત છે અને તેમને પૂર્ણ અસર આપવી જોઈએ.

૧૦. ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૫૪ પ્રથમ માહિતીની રેકોર્ડિંગ માટેની જોગવાઈ કરે છે. માહિતી રિપોર્ટ પોતે જ સ્વતંત્ર પુરાવો નથી. જો માહિતી આપનારને સાક્ષી તરીકે બોલાવવામાં આવે તો એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૧૫૭ હેઠળ તેને સમર્થન આપવા માટે અથવા એક્ટની કલમ ૧૪૫ હેઠળ તેનો વિરોધાભાસ કરવા માટે તેનો ઉપયોગ કરી શકાય છે. જો પ્રથમ માહિતી ખુદ આરોપી દ્વારા આપવામાં આવી હોય, તો માહિતી આપવાની હકીકત એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૮ હેઠળ તેના વર્તનના પુરાવા તરીકે તેની વિરુદ્ધ સ્વીકાર્ય છે. જો માહિતી બિન-કબૂલાત પ્રકારનું નિવેદન હોય, તો તે એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૨૧ હેઠળ એડમિશન તરીકે આરોપી વિરુદ્ધ સ્વીકાર્ય અને પ્રસ્તુત છે, જુઓ ફઢ્ઢી વિરુદ્ધ મધ્યપ્રદેશ રાજ્ય, ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૨૧૦/૧૯૬૩, તારીખ ૨૪/૦૧/૧૯૬૪: (એઆઈઆર ૧૯૬૪ એસસી ૧૮૫૦), જે નિસાર અલી વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય, (એસ) એઆઈઆર ૧૯૫૭ એસસી ૩૬૬ અને દાલ સિંહ વિરુદ્ધ કિંગ એમ્પરર, જજ ઇન્ડ એપ ૧૩૭: (એઆઈઆર ૧૯૧૭ પીસી ૨૫) ને સ્પષ્ટ કરે છે. પરંતુ પોલીસ અધિકારીને આપેલી કબૂલાતલક્ષી પ્રથમ માહિતી રિપોર્ટ એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૨૫ ને ધ્યાનમાં રાખીને આરોપી વિરુદ્ધ વાપરી શકાય નહીં.

૧૧. ઈન્ડિયન એવિડન્સ એક્ટ "કબૂલાત" ની વ્યાખ્યા આપતું નથી. લાંબા સમય સુધી, ભારતની અદાલતોએ સ્ટીફન્સ ડાયજેસ્ટ ઓફ ધ લો ઓફ એવિડન્સના અનુચ્છેદ ૨૨ માં આપવામાં આવેલી "કબૂલાત" ની વ્યાખ્યા અપનાવી હતી. તે વ્યાખ્યા મુજબ કબૂલાત એ ગુનાનો આરોપ ધરાવતી વ્યક્તિ દ્વારા કોઈપણ સમયે કરવામાં આવેલું એડમિશન છે, જે જણાવે છે અથવા અનુમાન સૂચવે છે કે તેણે તે ગુનો કર્યો છે. આ વ્યાખ્યા જ્યુડિશિયલ કમિટી દ્વારા પાકલા નારાયણસ્વામી વિરુદ્ધ એમ્પરર, ૬૬ ઈન્ડ એપ ૬૬ પાના નંબર ૮૧ પર: (એઆઈઆર ૧૯૩૯ પીસી ૪૭ પાના નંબર ૫૨) માં નકારી કાઢવામાં આવી હતી. લોર્ડ એટકિને અવલોકન કર્યું:

".....કોઈપણ નિવેદન જેમાં પોતાને બચાવતી બાબત (સેલ્ફ એક્સક્લપેટરી મેટર) હોય તે કબૂલાત સમાન હોઈ શકે નહીં, જો બચાવ કરતું નિવેદન એવી કોઈ હકીકતનું હોય જે જો સાચું હોય તો કબૂલાત કરેલા કથિત ગુનાને નકારતું હોય. વધુમાં, કબૂલાતમાં કાં તો ગુનાનો સીધો સ્વીકાર હોવો જોઈએ, અથવા ઓછામાં ઓછું ગુનો બનાવતી તમામ હકીકતોનો નોંધપાત્ર રીતે સ્વીકાર હોવો જોઈએ. ગંભીર રીતે ગુનામાં ફસાવતી હકીકતનું એડમિશન, નિર્ણાયક રીતે ફસાવતી હકીકત પણ, તેની મેળે કબૂલાત નથી, દા.ત., એવું એડમિશન કે આરોપી તે છરી અથવા રિવોલ્વરનો

માલિક છે અને તાજેતરમાં તેની પાસે હતું જેનાથી મૃત્યુ થયું હતું
અને અન્ય કોઈ વ્યક્તિના કબજા અંગેની કોઈ સમજૂતી ન હોય."

આ અવલોકનોને આ કોર્ટની પાલવિન્દર કૌર વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય
(૧), ૧૯૫૩ એસસીઆર ૮૪ પાના નંબર ૧૦૪ પર; (એઆઈઆર
૧૯૫૨ એસસી ૩૫૪ પાના નંબર ૩૫૭) માં મંજૂરી મળી છે. ઉત્તર પ્રદેશ
રાજ્ય વિરુદ્ધ દેવમન ઉપાધ્યાય, (૧૯૬૧) ૧ એસસીઆર ૧૪ પાના
નંબર ૨૧ પર: (એઆઈઆર ૧૯૬૦ એસસી ૧૧૨૫ પાના નંબર
૧૧૨૮-૧૧૨૯) માં, શાહ, જે., એ કબૂલાતનો સંદર્ભ આપતા જણાવ્યું
હતું કે તે વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવેલું નિવેદન છે જે જણાવે છે અથવા
અનુમાન સૂચવે છે કે તેણે ગુનો કર્યો છે.

૧૨. ટૂંકમાં કહીએ તો, કબૂલાતને ગુનાના આરોપી વ્યક્તિ દ્વારા ગુનાના
એડમિશન તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરી શકાય છે. જે નિવેદનમાં પોતાને
બચાવતી બાબત હોય તે કબૂલાત સમાન હોઈ શકે નહીં, જો બચાવ કરતું
નિવેદન એવી કોઈ હકીકતનું હોય જે, જો સાચું હોય તો, કબૂલાત કરેલા
કથિત ગુનાને નકારતું હોય. જો આરોપીના એડમિશનનો તેની વિરુદ્ધ
ઉપયોગ કરવાનો હોય, તો તે આખું પુરાવામાં રજૂ કરવું જોઈએ અને જો
એડમિશનનો અમુક ભાગ બચાવ કરતો હોય અને અમુક ભાગ દોષારોપણ
કરતો હોય, તો પ્રોસિક્યુશન માત્ર દોષારોપણ કરતો ભાગ જ પુરાવામાં
વાપરવા માટે સ્વતંત્ર નથી. જુઓ હનુમંત ગોવિંદ વિરુદ્ધ મધ્યપ્રદેશ રાજ્ય

૧૯૫૨ એસસીઆર ૧૦૯૧ પાના નંબર ૧૧૧૧ પર: (એઆઈઆર ૧૯૫૨ એસસી ૩૪૩ પાના નંબર ૩૫૦) અને ૧૯૫૩ એસસીઆર ૯૪: (એઆઈઆર ૧૯૫૨ એસસી ૩૫૪). આરોપી એ આગ્રહ રાખવા માટે હકદાર છે કે બચાવ કરતા ભાગ સહિતનું આખું એડમિશન પુરાવામાં રજૂ કરવું જોઈએ. પરંતુ આ સિદ્ધાંત આરોપી માટે કોઈ મદદરૂપ નથી જ્યાં તેના નિવેદનનો કોઈ ભાગ પોતાને બચાવતો નથી; અને પ્રોસિક્યુશન આરોપી વિરુદ્ધ આખું નિવેદન વાપરવા માંગે છે.

૧૩. હવે, કબૂલાતમાં ઘણા ભાગો હોઈ શકે છે અને તે માત્ર ગુનાના વાસ્તવિક અમલને જ નહીં પરંતુ હેતુ, તૈયારી, તક, ઉશ્કેરણી, વપરાયેલ હથિયાર, ઈશાદો, હથિયાર છુપાવવા અને આરોપીના પછીના વર્તનને પણ જાહેર કરી શકે છે. જો કબૂલાત દૂષિત હોય તો તે તેના દરેક ભાગને વળગે છે. કાયદામાં એક ભાગને અલગ કરીને તેને બિન-કબૂલાત નિવેદન તરીકે પુરાવામાં સ્વીકારવાની મંજૂરી નથી. દરેક ભાગ કોઈને કોઈ ફસાવતી હકીકત જાહેર કરે છે, એટલે કે એવી કોઈ હકીકત જે તેની મેળે અથવા અન્ય સ્વીકૃત અથવા સાબિત હકીકતો સાથે મળીને એવું અનુમાન સૂચવે છે કે આરોપીએ ગુનો કર્યો છે, અને ભલે દરેક ભાગ સિંગલી કબૂલાત સમાન ન હોય, પણ કબૂલાત નિવેદનનો ભાગ હોવાને કારણે તે દરેક કબૂલાતના પાત્રમાં ભાગ લે છે. જો નિવેદનમાં ગુનાનું એડમિશન હોય,

તો માત્ર તે એડમિશન જ નહીં પરંતુ નિવેદનમાં રહેલા ફસાવતી હકીકતના અન્ય દરેક એડમિશન પણ કબૂલાતનો ભાગ છે.

૧૪. જો કબૂલાતની સાબિતી એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૨૪, ૨૫ અને ૨૬ જેવી કોઈ પણ જોગવાઈ દ્વારા બાકાત રાખવામાં આવે, તો નાની ફસાવતી હકીકતોના એડમિશન સહિતનું આખું કબૂલાત નિવેદન તેના તમામ ભાગોમાં બાકાત રાખવું જોઈએ, સિવાય કે એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૨૭ જેવી કોઈ અન્ય કલમ હેઠળ તેની સાબિતીની મંજૂરી હોય. જો કબૂલાત નિવેદનમાં ફસાવતી હકીકતોના એડમિશનની સાબિતીની મંજૂરી આપવામાં આવે તો કલમ ૨૪, ૨૫ અને ૨૬ માં બહુ ઓછું તથ્ય અને સામગ્રી બાકી રહેશે.

૧૫. ક્યારેક, નિવેદનનું એક વાક્ય જરાય કબૂલાત સમાન હોતું નથી. ઈન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૪-એ હેઠળ આરોપી વ્યક્તિનો કેસ લો અને પોલીસ અધિકારીને આપેલી તેની કબૂલાત કે "હું નશામાં હતો: હું ૮૦ માઈલ પ્રતિ કલાકની ઝડપે કાર ચલાવી રહ્યો હતો. હું ૮૦ ચાર્ડના અંતરે રોડ પર A ને જોઈ શકતો હતો; મેં હોર્ન વગાડ્યો ન હતો: મેં કાર રોકવાનો કોઈ પ્રયાસ કર્યો ન હતો; કારે A ને પટકી દીધો". આ નિવેદનનું કોઈ એક વાક્ય કબૂલાત સમાન નથી; પરંતુ આખું નિવેદન વાંચતા તે ઈન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૪-એ હેઠળના ગુનાની કબૂલાત સમાન છે, અને દરેક વાક્યને અલગથી બિન-કબૂલાત નિવેદન તરીકે

પુરાવામાં સ્વીકારવું માન્ય રહેશે નહીં. ફરીથી, એવો કેસ લો જ્યાં નિવેદનનું એક જ વાક્ય ગુનાના એડમિશન સમાન હોય. 'A' કહે છે "મેં 'B' ને ટાંગીથી માર્યો અને તેને ઇજા પહોંચાડી". ઇજાના પરિણામે 'B' નું મૃત્યુ થયું. 'A' એ ગુનો કર્યો છે અને તે ઇન્ડિયન પીનલ કોડની વિવિધ કલમો હેઠળ આરોપપાત્ર છે. જ્યાં સુધી તે પોતાના કેસને માન્ય અપવાદોમાંથી કોઈ એકમાં લાવતો નથી, ત્યાં સુધી તેનું નિવેદન ગુનાના એડમિશન સમાન છે, પરંતુ નિવેદનના અન્ય ભાગો જેમ કે હેતુ, તૈયારી, ઉશ્કેરણીનો અભાવ, હથિયાર છુપાવવું અને પછીનું વર્તન, આ બધું ગુનાની ગંભીરતા અને આરોપીના ઇરાદા અને જ્ઞાન પર પ્રકાશ પાડે છે, અને ખાનગી બચાવ, અકસ્માત અને અન્ય સંભવિત બચાવોના અધિકારને નકારે છે. કબૂલાત નિવેદનમાં રહેલી દરેક ફસાવતી હકીકતનું એડમિશન કબૂલાતનો ભાગ છે.

૧૬. જો કબૂલાત એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૨૪ દ્વારા પરિકલ્પિત લાલચ, ધમકી અથવા વચનને કારણે કરવામાં આવી હોય, તો આખી કબૂલાત કલમ ૨૪ દ્વારા બાકાત રાખવામાં આવે છે. માત્ર ગુનાના એડમિશન જ નહીં પરંતુ હેતુ, તૈયારી અને પછીના વર્તન જેવી અન્ય દરેક ફસાવતી હકીકતના એડમિશનની સાબિતી કલમ ૨૪ દ્વારા બાકાત છે. એવું માનવું કે અન્ય ફસાવતી હકીકતોના એડમિશનની સાબિતી પર કલમ ૨૪ દ્વારા પ્રતિબંધ નથી તે કલમની વ્યવહારિક ઉપયોગીતા અને સામગ્રી છીનવી

તેવા સમાન છે. એવું સૂચવવામાં આવી શકે છે કે કલમ ૨૪ નો પ્રતિબંધ અન્ય એડમિશન્સ પર લાગુ પડતો નથી, પરંતુ પુરાવામાં સ્વીકાર્ય હોવા છતાં, તેઓનું કોઈ મહત્વ નથી, કારણ કે તેઓ લાલચ, ધમકી અથવા વચનને કારણે થયા હતા. આ સૂચન મુજબ, અન્ય એડમિશન્સ પ્રસ્તુત છે પરંતુ તેનું કોઈ મૂલ્ય નથી. પરંતુ અમને લાગે છે કે કલમ ૨૪ ના સીધા અર્થઘટન પર, કબૂલાત નિવેદનમાં રહેલી ફસાવતી હકીકતોના તમામ એડમિશન્સની સાબિતી કલમ દ્વારા બાકાત રાખવામાં આવે છે. તેવી જ રીતે, કલમ ૨૫ અને ૨૬ માત્ર આરોપી દ્વારા પોલીસ અધિકારી સમક્ષ અથવા પોલીસ અધિકારીની કસ્ટડીમાં હોય ત્યારે કરવામાં આવેલી ગુનાની કબૂલાતની સાબિતી પર જ પ્રતિબંધ મૂકતી નથી પરંતુ ગુના સાથે સંબંધિત તમામ ફસાવતી હકીકતોના કબૂલાત નિવેદનમાં રહેલા એડમિશન્સ પર પણ પ્રતિબંધ મૂકે છે.

૧૭. થોડો વિચાર કરતા જણાશે કે કલમ ૨૪ થી ૩૦ માં "કબૂલાત" શબ્દનો અર્થ આખા કબૂલાત નિવેદનનો છે જેમાં માત્ર ગુનાના એડમિશન્સ જ નહીં પરંતુ ગુના સાથે સંબંધિત ફસાવતી હકીકતોના અન્ય તમામ એડમિશન્સનો પણ સમાવેશ થાય છે. કલમ ૨૭ એ કલમ ૨૪, ૨૫ અને ૨૬ દ્વારા લાદવામાં આવેલા પ્રતિબંધને માહિતીના તેટલા ભાગના સંબંધમાં આંશિક રીતે હટાવે છે ભલે તે કબૂલાત સમાન હોય કે ન હોય, જે માહિતીના પરિણામે શોધી કાઢવામાં આવેલી હકીકત સાથે

સ્પષ્ટપણે સંબંધિત હોય, જો કલમની અન્ય શરતો સંતોષાય. કલમ ૨૭ આમ સ્પષ્ટપણે પરિકલ્પના કરે છે કે શોધ તરફ દોરી જતી માહિતી એ આરોપીની કબૂલાતનો એક ભાગ હોઈ શકે છે અને આમ કલમ ૨૪, ૨૫ અને ૨૬ ના કાર્યક્ષેત્રમાં આવે છે. કલમ ૨૭ આમ બતાવે છે કે ગુનાનો સ્વીકાર કરતું કબૂલાત નિવેદન કબૂલાતના ભાગ તરીકે વધારાની માહિતી ધરાવી શકે છે. ફરીથી, કલમ ૩૦ કોર્ટને સહ-આરોપી વિરુદ્ધ અન્ય આરોપીની કબૂલાતને ધ્યાનમાં લેવાની મંજૂરી આપે છે જે માત્ર પોતાની જાતને જ નહીં પરંતુ અન્ય સહ-આરોપીને પણ અસર કરે છે. કલમ ૩૦ આમ બતાવે છે કે અન્ય વ્યક્તિઓને અસર કરતી બાબતો કબૂલાતનો ભાગ બની શકે છે.

૧૮. જો પ્રથમ માહિતી રિપોર્ટ આરોપી દ્વારા પોલીસ અધિકારીને આપવામાં આવ્યો હોય અને તે કબૂલાત નિવેદન સમાન હોય, તો કબૂલાતની સાબિતી કલમ ૨૫ દ્વારા પ્રતિબંધિત છે. કબૂલાતમાં માત્ર ગુનાનો સ્વીકાર જ નહીં પરંતુ કબૂલાત નિવેદનમાં રહેલી ગુના સાથે સંબંધિત ફસાવતી હકીકતોના અન્ય તમામ એડમિશન્સનો પણ સમાવેશ થાય છે. કબૂલાત નિવેદનનો કોઈ પણ ભાગ પુરાવામાં સ્વીકાર્ય નથી સિવાય કે જે હદ સુધી કલમ ૨૫ નો પ્રતિબંધ કલમ ૨૭ દ્વારા હટાવવામાં આવ્યો હોય.

૧૯. અમારું ધ્યાન આ કોર્ટના અથવા પ્રિવિ કાઉન્સિલના એવા કોઈ નિર્ણય તરફ દોરવામાં આવ્યું નથી કે કલમ ૨૭ સિવાય, આરોપી દ્વારા આપવામાં આવેલી કબૂલાતલક્ષી પ્રથમ માહિતી રિપોર્ટ તેની વિરુદ્ધ પુરાવામાં સ્વીકાર્ય છે કે કેમ. આ મુદ્દા પર હાઈકોર્ટના નિર્ણયો અત્યંત વિરોધાભાસી છે. તેમાં કબૂલાતને સંપૂર્ણપણે બાકાત રાખવાથી લઈને વાસ્તવિક ગુનાના અમલ સિવાયની ફસાવતી હકીકતોના તમામ એડમિશન્સના સંપૂર્ણ સમાવેશ સુધીના અભિપ્રાયો છે. હરજી વિરુદ્ધ એમ્પરર, એઆઈઆર ૧૯૧૮ લાહોર ૬૯ અને નૂર મોહમ્મદ વિરુદ્ધ એમ્પરર, ૯૦ ઈન્ડ કેસ ૧૪૮ (લાહોર) માં, લાહોર હાઈકોર્ટે એવું ઠેરવ્યું હતું કે આખું કબૂલાતલક્ષી પ્રથમ માહિતી રિપોર્ટ પુરાવામાં અસ્વીકાર્ય હતો. એમ્પરર વિરુદ્ધ હરમન કિશા, આઈએલઆર ૫૯ બોમ્બે ૧૨૦: (એઆઈઆર ૧૯૩૫ બોમ્બે ૨૬) માં, બોમ્બે હાઈકોર્ટે એવું ઠેરવ્યું હતું કે ગુનાની રાત્રિની ઘટનાઓ સાથે સંકળાયેલ આખો કબૂલાત રિપોર્ટ કલમ ૨૫ થી અસરગ્રસ્ત હતો, અને એવું કહી શકાય નહીં કે હેતુ અને તક સાથે સંકળાયેલા તેના ભાગો કબૂલાતના ભાગો ન હતા. એમ્પરર વિરુદ્ધ કોમ્મોજી બ્રાહ્મણ, આઈએલઆર ૧૯૪૦-૧૯ ૫૮ ૩૦૧ પાના નંબર ૩૦૮, ૩૧૪ પર: (એઆઈઆર ૧૯૪૦ ૫૮ ૧૬૩ પાના નંબર ૧૬૫, ૧૬૭) માં, પટના હાઈકોર્ટે એવું ઠેરવ્યું હતું કે કબૂલાતલક્ષી પ્રથમ માહિતી રિપોર્ટનો કોઈ પણ ભાગ પુરાવામાં સ્વીકાર્ય નથી, આખો રિપોર્ટ એક

સિંગલ કનેક્ટેડ સ્ટોરી બનાવે છે અને તેના કોઈ પણ ભાગનો સમગ્રના સંબંધ સિવાય કોઈ અર્થ કે મહત્વ નથી, અને નિવેદનમાંથી ભાગો કાઢીને તેને પ્રસ્તુત તરીકે ગણવા તે ખોટું ગણાશે. આ કેસને આદિ મુલા પડાયાચી વિરુદ્ધ રાજ્ય, ૧૯૬૦ મદ્રાસ ડબલ્યુએન પ૨૮ માં અનુસરવામાં આવ્યો હતો અને કોર્ટે કબૂલાતલક્ષી પ્રથમ માહિતી રિપોર્ટનો માત્ર તેટલો જ ભાગ સ્વીકાર્યો હતો જે દર્શાવતો હતો કે તે આરોપી દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો અને તેના પર તપાસ શરૂ કરવામાં આવી હતી. રાજસ્થાન રાજ્ય વિરુદ્ધ શિવ સિંહ, એઆઈઆર ૧૯૬૨ રાજ ૩ માં, કોર્ટે ગુનાના અમલ પછી આરોપીની હલનચલન સાથે સંકળાયેલ રિપોર્ટનો છેલ્લો ભાગ પુરાવામાં સ્વીકાર્યો હતો, પરંતુ હેતુ અને તક સાથે સંબંધિત ભાગો સહિત નિવેદનના અન્ય ભાગોને બાકાત રાખ્યા હતા. લીગલ રિમેમ્બ્રેન્સર વિરુદ્ધ લલિત મોહન સિંહ રોય, આઈએલઆર ૪૯ કલકત્તા ૧૬૭: (એઆઈઆર ૧૯૨૨ કલકત્તા ૩૪૨) માં, કલકત્તા હાઈકોર્ટે ગુનાનો હેતુ જાહેર કરતી ઘટનાની રાત્રિ પહેલાની ઘટનાઓના વર્ણનને પુરાવામાં સ્વીકાર્યું હતું. આ કેસને નાગપુર કોર્ટ દ્વારા ભરોવા રામદયાલ વિરુદ્ધ એમ્પરર, એઆઈઆર ૧૯૪૧ નાગ ૮૬ માં અનુસરવામાં આવ્યો હતો. કરતાર સિંહ વિરુદ્ધ રાજ્ય, એઆઈઆર ૧૯૫૨ પેપ્સુ ૯૮ માં, કોર્ટે પ્રારંભિક ભાગ અને હેતુ તેમજ તકનું વર્ણન કરતો ભાગ પુરાવામાં સ્વીકાર્યો હતો. રામ સિંહ વિરુદ્ધ રાજ્ય, આઈએલઆર (૧૯૫૨) ૨ રાજ

૯૩ માં, રાજસ્થાન હાઈકોર્ટે એવું ઠેરવ્યું હતું કે જ્યાં આરોપી દ્વારા આપવામાં આવેલી પ્રથમ માહિતી રિપોર્ટના ભાગોને તેણે કરેલી કબૂલાતથી અલગ કરવાનું શક્ય હોય, તો જે ભાગને અલગ કરી શકાય તેને પુરાવામાં સ્વીકારવો જોઈએ, અને આ દ્રષ્ટિકોણ પર, હેતુ અને પછીના વર્તન સાથે સંબંધિત રિપોર્ટના એક ભાગને સ્વીકાર્યો હતો જેમાં એવું નિવેદન હતું કે આરોપીએ મૃતકને તિબારીમાં ઘાયલ અને શ્વાસ લેતી છોડી દીધી હતી અને તેના જીવવાની કોઈ આશા ન હતી અને તે તેને કપડાથી ઢાંકીને આવ્યો હતો. લાછમન મુંડા વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય, એઆઈઆર ૧૯૬૪ પટ ૨૧૦ માં, પટના હાઈકોર્ટે હેતુ, તક અને ગુના પહેલા અને પછીની ઘટનાઓના આખા વર્ણન સાથે સંબંધિત પ્રથમ માહિતી રિપોર્ટના ભાગોને પુરાવામાં સ્વીકાર્યા હતા. આ કેસને અપીલ હેઠળના ચુકાદામાં અનુસરવામાં આવ્યો હતો. અમુક નક્કી થયેલા કેસોએ એવો દ્રષ્ટિકોણ લીધો હતો કે જો રિપોર્ટનો અમુક ભાગ કડક કબૂલાત ભાગથી યોગ્ય રીતે અલગ કરી શકાય તેમ હોય, તો અલગ કરી શકાય તેવો ભાગ પુરાવામાં રજૂ કરી શકાય. અમને લાગે છે કે આ અલગ કરવાની કસોટી (સેપરેબિલિટી ટેસ્ટ) ગેરમાર્ગે દોરનારી છે અને આખું કબૂલાત નિવેદન કલમ ૨૫ થી અસરગ્રસ્ત છે અને કલમ ૨૭ માં આપેલી જોગવાઈ સિવાય અને આરોપીને રિપોર્ટ આપનાર તરીકે ઓળખાવતા ઔપચારિક ભાગ સિવાય, તેનો કોઈ પણ ભાગ પુરાવામાં રજૂ કરી શકાય નહીં.

૨૦. તેથી અમને લાગે છે કે, અપીલકર્તાને પ્રથમ માહિતી રિપોર્ટ આપનાર તરીકે ઓળખાવતા ભાગ ૧, ૧૫ અને ૧૮ સિવાય અને કલમ ૨૭ ના કાર્યક્ષેત્રમાં આવતા ભાગો સિવાય, આખું પ્રથમ માહિતી રિપોર્ટ પુરાવામાંથી બાકાત રાખવું જોઈએ."

૨૧. અમે અગાઉ નિર્દેશ કર્યો છે કે આ કેસમાં, વૈજ્ઞાનિક અધિકારી, સર્કલ ઈન્સ્પેક્ટર, પોસ્ટમોર્ટમ કરનાર ડૉક્ટર અને તપાસ અધિકારી સિવાય તમામ સાક્ષીઓ ફરી ગયેલ બન્યા છે અને પ્રોસિક્યુશન દ્વારા આરોપ લગાવ્યા મુજબ આરોપી નંબર ૧ અને તેની પત્ની વચ્ચે કોઈ બોલાચાલી થઈ હતી તે દર્શાવતા કોઈ પુરાવા, સીધા અથવા સંજોગોવશાત, નથી, અથવા આરોપી નંબર ૧ તેની પત્નીના નૈતિક ચારિત્ર્ય પર શંકા કરતો હતો તેવા કોઈ પુરાવા નથી. લાશને થોડા કલાકો માટે બાથરૂમમાં રાખવા અને ત્યારબાદ, લાશને કેનાલમાં ફેંકી દેવા અંગે, કોઈ પ્રોસિક્યુશન સાક્ષીઓ દ્વારા કોઈ પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા નથી.

૨૨. એવું લાગે છે કે વિદ્વાન સેશન્સ જજે આરોપી નંબર ૨ દ્વારા નોંધાવવામાં આવેલી એફઆઈઆર જેમાં આરોપી નંબર ૧ ની વધારાની ન્યાયિક કબૂલાત અને આરોપી નંબર ૨ ની પોતાની કબૂલાત છે તેના આધારે જ દોષિત ઠેરવ્યો છે અને ત્યારબાદ પુષ્ટિ શોધવા ગયા છે. એવું લાગે છે કે સેશન્સ જજનો આખો અભિગમ આરોપી નંબર ૧ ની વધારાની ન્યાયિક કબૂલાત અને એફઆઈઆરમાં રહેલી આરોપી નંબર ૨ ની કબૂલાતને આધાર બનાવવાનો હતો અને પછી એ શોધવાનો હતો કે તેમાં જણાવેલી હકીકતો અન્ય પુરાવાઓ દ્વારા સમર્થિત છે કે

નહીં, પુરાવાનું વિશ્લેષણ પ્રથમ કરવાને બદલે અને એ શોધવાને બદલે કે પુરાવા વિશ્વાસપાત્ર છે કે નહીં અને સ્થાપિત હકીકતો આરોપીના દોષ સાથે સુસંગત છે કે નહીં.

૨૩. સેશન્સ કોર્ટનો તે અભિગમ હોવો જોઈએ નહીં, જેવું કે સુપ્રીમ કોર્ટે ચંદ્રકાંત ચિમનલાલ દેસાઈ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય, ૧૯૯૨ ક્રિમિનલ એલજે ૨૭૫૭ ના કેસમાં ઠેરવ્યું છે. ઉક્ત નિર્ણયમાં સુપ્રીમ કોર્ટનું નીચેનું અવલોકન પ્રસ્તુત છે અને નીચે ટાંકવામાં આવ્યું છે:—

"૫. જ્યારે આરોપીની કલમ ૩૧૩ હેઠળ પૂછપરછ કરવામાં આવી ત્યારે પ્રથમ આરોપીની કબૂલાત પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હતી (રિટ્રેક્ટેડ). આ કબૂલાત નિવેદનની વિશ્વસનીયતા પર વિચાર કરતી વખતે હાઈકોર્ટે કાશ્મીરા સિંહ વિરુદ્ધ એમ.પી. રાજ્ય, (એઆઈઆર ૧૯૫૨ એસસી ૧૫૯): (૧૯૫૨ ક્રિમિનલ એલ.જે. ૮૩૯) માં આ કોર્ટના અવલોકનોને ધ્યાનમાં રાખ્યા ન હતા. આ નિર્ણયમાં સુપ્રીમ કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું:

"આરોપી વ્યક્તિની કબૂલાત એ કલમ ૩ માં વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ શબ્દના સામાન્ય અર્થમાં પુરાવો નથી. તે દોષિત ઠેરવવાનો પાયો બની શકે નહીં અને માત્ર અન્ય પુરાવાઓના સમર્થનમાં વાપરી શકાય છે. યોગ્ય રીત એ છે કે, પહેલા, કબૂલાતને ધ્યાનમાં લીધા વગર આરોપી વિરુદ્ધના પુરાવાઓ ગોઠવવા અને એ જોવું કે,

જો તે માનવામાં આવે તો શું તેના આધારે સલામત રીતે દોષિત ઠેરવી શકાય. જો તે કબૂલાતની સહાય વિના સ્વતંત્ર રીતે માનવા યોગ્ય હોય, તો અલબત્ત કબૂલાતની સહાય લેવાની જરૂર નથી. પરંતુ એવા કેસો ઉભા થઈ શકે છે જ્યાં જજ અન્ય પુરાવાઓ પર જે સ્થિતિમાં છે તે મુજબ કાર્ય કરવા તૈયાર ન હોય ભલે તે, જો માનવામાં આવે તો, દોષિત ઠેરવવા માટે પૂરતા હોય. આવી સ્થિતિમાં જજ કબૂલાતની સહાય લઈ શકે છે અને તેનો ઉપયોગ અન્ય પુરાવાઓને ખાતરી આપવા માટે અને આ રીતે પોતાને તે માનવા માટે મજબૂત કરવા માટે કરી શકે છે જે કબૂલાતની સહાય વગર તે સ્વીકારવા તૈયાર ન હોત. ""

(ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે)

૨૪. જે રીતે અમારી સમક્ષના કેસમાં, આરોપી નંબર ૨ ની એફઆઈઆર દ્વારા આરોપી નંબર ૧ દ્વારા આરોપી નંબર ૨ સમક્ષ કથિત રીતે કરવામાં આવેલી વધારાની-ન્યાયિક કબૂલાત રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવી છે, અમે તેવી હકીકતને ધ્યાનમાં પણ લઈ શકતા નથી કારણ કે આવી કબૂલાત આરોપી નંબર ૨ વિરુદ્ધ પુરાવામાં સંપૂર્ણપણે અસ્વીકાર્ય છે. તેવી જ રીતે, આરોપી નંબર ૨ એ પણ આવી ફરિયાદ કરી હોવાનો ઇનકાર કર્યો છે.

૨૫. આમ, અમને માલૂમ પડે છે કે અમારી સમક્ષના કેસમાં હત્યા માટે અથવા ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૨૦૧ હેઠળના ગુના માટે આરોપી નંબર ૧ ને દોષિત ઠેરવવા માટે કોઈ સ્વીકાર્ય પુરાવો નથી. તેવી જ રીતે, જ્યાં સુધી આરોપી નંબર ૨ નો સંબંધ છે, પોલીસ સમક્ષ નોંધાવેલી તેની પોતાની એફઆઈઆર જેમાં તેણે પોતાનો ગુનો કબૂલ્યો છે તે સિવાય, ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૨૦૧ હેઠળ દોષિત ઠેરવવાનું વાજબી ઠેરવતા અન્ય કોઈ કાયદેસર રીતે સ્વીકાર્ય પુરાવા નથી.

૨૬. અમે, તેથી, બંને અપીલો મંજૂર કરીએ છીએ અને વિદ્વાન સેશન્સ જજ દ્વારા લાદવામાં આવેલા દોષિત ઠેરવવાના અને પરિણામી સજાના હુકમને રદ કરીએ છીએ. અપીલકર્તાઓને આ કેસમાં તેમની સામેના આરોપોમાંથી નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં આવે છે. આરોપી નંબર ૧ [ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૧૦૩૬/૨૦૦૯ ના અપીલકર્તા] ને જો અન્ય કોઈ કેસના સંબંધમાં જરૂર ન હોય તો તરત જ મુક્ત કરવામાં આવે. આરોપી નંબર ૨ [ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૧૦૩૭/૨૦૦૯ ના અપીલકર્તા] વિશે અમને જણાવવામાં આવ્યું છે કે, સજા ભોગવ્યા બાદ તેઓ પહેલેથી જ મુક્ત થઈ ગયા છે.

સહી/—

(ભાસ્કર ભટ્ટાચાર્ય, મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ)

સહી / -

(જે. બી. પારડીવાલા, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.